

דבא

תוספות יום טוב

ערלה פרק ב

ר' עובדיה מברנבורא

ציונים

פ"ב א התרומה. מעילה טו: טוס' בשבט דף פט: ובג"מ ד"ג. ונע"ז דף סו. והר"ש שם פי' בתרא דע"ז סי' ל. ובג"מ יו"ד סימן קי"א. מ"י פט"ו מהלכות תרומות ה"כ כ"א ופט"ו מהלכות מ"א ה"ג. סג עשין ק"ג ולחון קמ"א: ומצטרפין. שם. ופי"י מהלכות תרומות ה"ד:

שינויי נוסחאות פ"ב א ותרומת מעשר דנ"ג ותרומת מעשר ותרומת מעשר וכו' נמעלה פ"ד מ"ג. ובק"א ותרומת מעשר של ודיא ותרומת מעשר.

תוס' רעק"א פ"ב א [נאח] [ח] במשנה וצריך להרים. מכאן ראייה לדעת הסוברים דתרומת מעשר של דמאי נותנה לכהן בחנם ודלא כדעת הטור ביו"ד (סי' של"א) דמכרה לכהן דא"כ למה צריך להרים הא האיסור נובטל בגזל השבט ליכא ודא הדין דמכרה לכהן

אור גדול פ"ב א מתיידיה ותרומת כו' השמים של דמאי. יעין ברמב"ם פט"ו מתרומות הלי ט"ו:

תוספות אנשי שם פ"ב א במשנה והבכורים מלגה נהיגי אלף זו' המינין מש"ה לא הקדימם לתרומה ועוד דמתרומה כמינא הראיה אלף קשה דה"ל להקדימם לתלה דלוינה נהגת אלף זה' המינים ו"ל דמקן תלה לתרומה משום דלף היא נקראת תרומה דכתיב תלה מרינו תרומה ונע"ז דבכורים מ"מ אין שם זה מפורש בהם ככתלה (ה"י:): ת"ט ד"ה ותמ"ב כו' ומשיה הרמב"ם כו'. ז"ל ה"מ נפט"ו מה"ל תרומות ה"כ ב"א מ"ג ומ"ע והמלה והבכורים כולן נקראו תרומה כו' לפיכך דין ארבעתן לענין חבילה ודמעות אחד הוא כו' ודין תמ"ע של דמאי בכל אלו הדרכים כמ"ע של דמאי אלף שאין לוקין על חבילתה עכ"ל וזה נעלם מהמח"ס אשר מחילת כ"מ ובה"מ לא כתב אלף נקראה ודכן כלל וקמ"ך על מה שיבאר פרייט הדינים מכא"ל

פ"ב א ותרומת מעשר של דמאי. אלף תרומה גדולה דמאי לא משכחת לה ללא נחשדו עמי הארץ עליה כדאיתא בריש דמאי. והא דמחמירין בתרומת מעשר של דמאי כמו בודאי כמז הר"ש שם הירוש' דרבי מאיר היא דמחמיר דבכריהם כדברי תורה דמנין תמן הרואה כחם הרי זו מקולקלת וחוששים משום זב דברי ר"מ צ"ל נא סימן. והיינו נמי דלמירין צפרק קמא דנדה ר"מ מחמיר בכממים. ע"כ. ומשום הכי הרמב"ם בחיבורו

פרק ט"ו מהלכות מאלכות אסורות השמיט של דמאי [ועוד אחר כך] צ"ל צמ"ח פ"ד דבצ"א מליעאל: עוליים באחד ומאה. פי' הר"ז ומפקינן לה וכו'. כבר כתבתי בסוף פ"ק דחלה דמדרבנן. וקרא אסמכתא בעלמא: ומצטרפין זה עם זה. מ"ש הר"ז מעורבין. משום דאי לאו הכי הא מן צמ"ג דמעלין. והמס' נפלה זה אחר זה. ומה שכתב לאסור ציבש וכו'. כתב פי' אחר צקוף פ"ד דמעילה. ועיין מ"ש שם צמ"ד:

פירוש המשניות להרמב"ם

פ"ב א כבר בארנו במסכת תרומות (פ"ד מ"ו) כי תרומה עולה באחד ומאה וזכרנו כי זה סמכו חכמים למה שאמר הש"י במעשר מן המעשר שהוא אחד ממאה את מקדשו ממנו (במדבר יח) ואמר דבר שאתה מרים ממנו מקדשו אם נפל בתוכו ולפיכך כשנפל חלק בחשעים וחשע חלקים יהיה הכל מדומע ואם נפל במאה יעלה כמו שבארנו שם וכן הדין בתרומת מעשר לפי שבה בא הכתוב ואין הפרש אצלנו בכל הדינים בין תרומת מעשר של דמאי או של ודאי וכבר נתבאר זה. והחלה גם כן נקראת תרומה כמו שבארנו. והבכורים גם כן נקראים תרומה כמו שאמר ותרומת ידך אלו הבכורים וכבר בארנו זה בפ' הג' מתרומות (מ"ו) ולפי שכל אלו יאסרו במאה והיא אסורה באכילה ר"ל לזרים ומותרות בהנאה נתנו הערלה והכלאים שהן אסורין באכילה ובהנאה כמו שבארנו יאסרו במאתים ולפיכך אמר בערלה ובכלאי הכרם עולין באחד ומאתים ואיני זוכר עתה לחכמים אסמכתא שסמכו עליו זה הדין ורוצים באמרם צריך

מלאכת שלמה

פ"ב א התרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי של דמאי. כל"ל. וצירוף ר' יונה נע"י ולמה לא מניין חלה דמאי אי צגין דמנין חלה ודאי לא תני חלה דמאי והמנין תרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי? ולא משני מדי וכמז הר"ש שיריליי"ו ז"ל ושמת ס"ל דגלי תגז דמזל וה"ה לאיין: ומצטרפין זה עם זה. הך מילתא אפיטריכא למימר משום דקיימא לן כו' יהושע דלמר דמעילה פי' קדשי מוצב דשני שמות לא מצטרפי ור"ש דממני' ס"ל כו"מ דשני שמות אין מצטרפין ומש"ה מהדר בירושלמי לפרושי לן דטעמא דהכא משום דהוי שם אחד דמיקו כו' שמעון אלף לר"מ לא צריך דאיהו דריש (* צ"ל דמאי.

פ"ב א התרומה. עולין באחד ומאה. אם נפלה סאה אחת מאלו נמאה סאין של חולין, בטלה, ומומרים לזרים. נפחות ממאה, הכל אסור לזרים. ומפקינן לה מדכתיב גבי תרומת מעשר (נמדבר יח) את מקדשו ממנו, מה שהורס ממנו אם חזר לחובו מקדשו, דהיינו משעים ומשעה, דממאה הפריש עשרה למעשר, ומעשרה, אחת לתרומת מעשר: ומצטרפין זה עם זה. אם נפלה סאה אחת מכולן, לפחות ממאה חולין, מקדשמן. ובהא מודו כולי עלמא

דמצטרפין, דשם אחד נינהו וכולהו מקריין תרומה, דנחלה כתיב (שם טו) חלה מרינו תרומה, ובכורים נמי אקרו תרומה, דלמר מר, ומרומת ידך, אלו בכורים דכתיב זהו (דברים יו) ולקח הכהן הטוב מידך: וצריך להרים. הסאה שנפלה, ולתת אותה לכהן, דמצטרפין זה עם זה. מ"ש הר"ז מעורבין. משום דאי לאו הכי הא מן צמ"ג דמעלין. והמס' נפלה זה אחר זה. ומה שכתב לאסור ציבש וכו'. כתב פי' אחר צקוף פ"ד דמעילה. ועיין מ"ש שם צמ"ד:

פירוש המשניות להרמב"ם

להרים שירצא חלק שנפל ויותר השאר כמו שבארנו בתרומות: ואינו צריך להרים. ענינו שיותר לאכול הכל ואינו חייב להוציא את החלק הגופל ומה שחייב באותם להוציא את החלק הגופל לפי שהוא לכהן ויתחייב לתתו לבעליו וערלה וכלאי הכרם אסורין בהנאה ואינם ממון שום אדם וכשכטלו במיעוטן הותר באכילה כל התערובות ואם מצטרפין זה עם זה יש בהם ג' מחלוקות תנא קמא אומר מצטרפין בין להיתר בין לאיסור חלקים הוא שיהיה חלק א' מכולם נופל בפחות מר' חלקים יאסר הכל ולהיתר הוא שיהיה חלק א' מכולם ג"כ נופל בר' חלקים ויהיו בפחות מר' חלקים יאסר הכל ולהיתר הוא שיהיה חלק א' מכולם ג"כ נופל בר' חלקים ויהיו אוחס הדין חלקים על דרך הדמיון ממין הערלה בלבד ולא ממין כלאי הכרם ולולא חלק הערלה שנתערב בכלאי הכרם היינו משערים הכל בנותן טעם לפי שהוא מין בשאינו מינו ואם היה נותן חלק כלאי הכרם טעם בר' חלקים יהיה נאסר הכל מפני הטעם

מלאכת שלמה

לא תאכל כל מועצה כל שמיעבתי לך הרי הוא צבל מאלף ומש"ה פי קמני דערלה וכלאי הכרם מצטרפים אמרינן דר"מ הוא דלא מפליג בין שני שמות לשם אחד והך רישא לא נצרכה אלף לר"ש דקאי כו' יהושע דלע"ג דפליג דסיפא מודה ברישא ומצטרפין דקמני היינו בין ללקוח עליהן כתיב ולחייב קין ומומש לאוכל מכולן שזה פירוטא בשגגה והגרסא הנכונה בין לאסור ויהיינו קצ מתרומה גדולה וקצ מתרומת מעשר ודאי וקצ מתרומת מעשר דמאי וקצ מחלה וקצ מבכורים וצ"ל ליתן טעם דלא נפל לקדשה שמבטלין בה תבואה כגון דייסא כו"מ מכולן בעינן מאה של הימר לצטלן ולא חימא כיון שיש מאה לכל חד לחודי' אין מצטרפין: וצריך להרים. מפני גזל

תפארת ישראל

פ"ב א וכל שכן ודאי. מיהו תרומת דמאי לא משכחת לה דהרי לא נחשדו עמי הארץ עליה: ב סאה אסור מתבטל צק' הימר: ג צאלל כו"מ מכולן לקי אי נמי נפלה סאה מכולן לפחות מק' נאסרו ובהא כ"ע מודו מדכולן אקרי תרומה והו"ל משם א' (א):

משנה ראשונה

פ"ב א וצריך להרים. פי' הר"ז מפני גזל השבט. והיכא דליכא גזל נראה דל"ש להרים כגון תרומה שירשה מאזי אמו או שקנאה מכהן ונפלה

בנוקמו וכמ"ל נעלמו צפ"י ממ"א וכמה מקומות שם ופרטי הדינים יתבאר כאל"ל במקומו ועוד דהאי ממני' דפי' בא סימן דמיימי הירוש' הכא אין הלכה כחכמים אלף כר"מ דלמר התם מן תלמידי ר"מ בן אנטיגוס וכו' פ"ה הר"מ כר"מ זה (מה"ס). ויפלא מה"ל שהאר"י הרבה ליישב דברי המ"ט ולא ראה ג"כ דברי הר"מ אלו המפורשין בהפך. ע"ש: במשנה וצריך להרים. ע"י מור"ע ופי' בירוש' כאל' הובא במ"ש. ולפי' נפלה סאה תרומה שלו שנפלה לו בירשה מניח אבי אמו כהן או כהן שנפלה לו סאה תרומה בחולין א"ש להרים ונ"ע שלא מוכר

תפארת יעקב פ"ב בעו את א דהא מני ר"מ כו'. א"כ הכי הלכתא כיון דקתם רבי אליעזר, וכן פסק הרמב"ם כר"מ.

שינויי נוסחאות
אליעזר ז"ל ור"ו
אלעזר.

אור גדול

לשער כ"ט הי"ג בתרומה
וערלה וכלאי הכרם ליכא
חילוק בין מינו לאינו
מינו רק ביש כהן או
עובד כוכבים שיטעום
אוי באינו מינו דאיכא
למיקם אטעמא מטעימין
לכהן או לעובד כוכבים
ובליכא טעמא מותר אף
בלא ק"א בתרומה ובלא
מאתים בערלה ובכלאי
הכרם משא"כ במינו
דליכא למיקם אטעמא
בעינן ק"א או ר' אבל
בליכא כהן או עובד
כוכבים שיטעום דליכא
למיקם אטעמא מינו
ושאינו מינו שוין ובעינן
ק"א או מאתים. דלענין
הדינים דמינו ואינו מינו
הוה תרומה וערלה וכלאי
הכרם כמו כל האיסורים
רק דעיקר החילוק בין
תרומה וערלה וכלאי
הכרם לכל האיסורין הוא
רק בשיעורא דנותן טעם
בליכא מי שיטעום דליכא
למיקם אטעמא דבכל
האיסורין משערין כ"ט
ובאיכא ס' אמרי' ורואי
ליכא טעמא ובתרומה
משערין בק"א וכן
בערלה וכלאי הכרם
משערין במאתים ועד
ק"א בתרומה ועד מאתים
בערלה וכלאי הכרם
חיישינן דלמא יהיב
טעמא ובק"א בתרומה
ובמאתים בערלה וכלאי
הכרם בסתמא אמרי'
דליכא טעמא דבתרומה
וערלה וכלאי הכרם
החמיירו לשער ביותר מסי'
ולכהי במינו דליכא
למיקם אטעמא בעינן
שיעור ביטול הטעם בכל
האיסורין ששים ובתרומה
וערלה וכלאי הכרם ק"א
ומאתים וכן באינו מינו
היכא דליכא למיקם
אטעמא כגון בליכא
קפילא וכהן שיעור ביטול
הטעם הוי בכל האיסורין
ס' ובתרומה וערלה וכלאי
הכרם בעינן ק"א ומאתים
ובאיכא למיקם אטעמא
מטעימין ואי ליכא טעמא
מותר אף בפחות מסי'
והוא שיטה חדשה לא
ראיה מי שירגיט כזה.
יעוין ברמב"ם פט"ו
ממאכלות אסורות ה"ו ו'
וה"ל כ"ט ו"ל וכן שם ה"ל
כ"ב וכ"ג והדברים
מבוארים כמ"ש נוסח
שיש להאריך בה מבואר

צריך להרים. רבי שמעון אומר, אינן
מצטרפין. רבי אליעזר אומר, מצטרפין
בנותן טעם, אבל לא לאסור.

אינן מצטרפין. אפילו לאסור הקדירה בנוח טעם, כיון
דשני שמות נינהו. אלא אם יש בקדירה לצטל טעם
הערלה בפני עצמן*, וטעם כלאי הכרם בפני עצמן,
הכל מותר: מצטרפין בנותן טעם. שצריך בקדירה
בלת, כדי לצטל טעם שמהן יחד: אבל לא לאסור. צינש, שאין צריך שיהיה בהיתר מאתים כנגד שמהן. והלכה
כחנא קמא:

(*) בד"ו עמיה.

פירוש המשניות להרמב"ם

לא נחשוב אותו היין האסור ליטרא אלא חצי ליטרא נחשוב אותו לפי שלא נאמר שהם מצטרפין לאסור והלכה כח"ק:

מלאכת שלמה

מחלל כל מועצה וכדכתיבנא: רש"א אינם מצטרפין. ופי' הר"ש
שירלי"ו ז"ל טעמא דר"ש דס"ל כר' יהושע דשני שמות לא
מצטרפין וערלה שם אחד וכלאי הכרם שם אחד וכיון דליכא מאתים
דהיתרא לגבי ערלה או לגבי כלאי הכרם אע"ג דליכא מאתים לגבי
שניהם צטל והא דקאמר ר"ש אין מצטרפים דמשמע דצטל צרוף ליכא
שום מלקות ולא שום איסור היינו כי אישתמי איסורי מצרייתמי כגון
כוס יין מגפן ערלה ומגפן של כלאי הכרם וזין שניהם היה רביעית
או אינו לוקה או אינו מדמע כיון דליכא שיעורא לגבי כל איסור
למודי' ואף לימן טעם נמי כגון אם נפלו לקדירה לא בעינן מאתים
רביעיות אלא בק' רביעיות סגי דהא איכא מאתים לגבי כל איסור
למודי' אבל אי לא אישתמי איסורא מצרייתמי כגון שאכל פרידה של
ענבים מערלה ופרידה של ענבים מכלאי הכרם ככרייתן לוקה שמים
על זה לענמו ועל זה לענמו דאשכחן דקבר ר' שמעון כל שהוא
למכות ומטה ככרייתמי לקי צפ"ג דמכות והשתא לא פליגי סוגיא
דמעילה וסוגיא דע"ו והשתא פליגי ר"ש ארבען בתרמי חדא דכשאכל
עניבה מזה ועניבה מזה לר"מ בעינן משניהם כוית וכוית לקי ולרצנן
אפי' איכא כוית פטור דשני שמות נינהו ולר"ש לוקה שמים ואפי'
ליכא כוית כיון דכרביא היא ואם שמה רביעית יין משניהם לר"מ
מצטרפין אע"ג דשני שמות הן ולר"ש פטור דשני שמות הן ואין
מצטרפין ובה ימיישב סוגיא דפ' השוכר דע"ו וסוגיא דפ' קדשי
מובח שפיר ואין צורך לפלפלו של ר"מ ז"ל. מצטרפין צינש דמיני
מתיקה הן דיהבי טעמא בקדירה בעינן מאתים כנגד כולן אבל לא
לאסור כדמיני סיפא התרומה מעלה את הערלה דסוף מילתי' דר'
אליעזר היא עכ"ל ז"ל משמע קצת מחוק פירושו ז"ל דגרסי ר'
אליעזר צינש דר"א וכן נראה ג"כ בהדיא ממה שפירש על מה שאמרנו
צירושלמי כמה דמיני ר' אליעזר ור' יהושע אומרים התרומה מעלה
את הערלה והערלה את התרומה וכו' ופי' הוא ז"ל דלא שייך הכא
לומר סתם כר' יהושע משום דסמוכין הדברים על דברי ר' אליעזר
וקיפא דר' אליעזר היא ומש"ה אמר כמה דמיני ר' אליעזר ור'
יהושע כלומר ומי כן ר"א ור' יהושע אומרים התרומה מעלה את
הערלה והערלה את התרומה וכו' וטעמא דאשכחן דמרוייהו בענין
צרוף ובענין שיעור שוין דאשכחן לר' יהושע דקבר צפ' קדשי מובח
הפגול והנותר אין מצטרפין זה עם זה מפני שהן שני שמות ור'
אליעזר נמי איח לי הכא דאין מצטרפים לאסור ומתני' דהיא סיפא
דר' אליעזר קבר' דתרומה צטלה במאה ועוד אע"ג דמיני
בתרומות צפ' המפריש ר' אליעזר אומר תרומה עולה צא' ומאה ור'
יהושע אומר במאה ועוד הא מפרשינן התם דבהוספה לנחמלה על
משעים ומשעה הוא דפליגי דבשיעורא קמא שנשפלה התרומה צינש

ועוד סגי לתרוייהו אלא כי ליכא אלא צינש דהיתרא כמה מוסיק
להעלות פליגי זה ר' יהושע קבר אפי' השחא נמי מוסיק כל
שהוא ומעלה ור' אליעזר קבר מוסיק סאה ומעלה צינש ועוד
צין לר' אליעזר צין לר' יהושע אשכחן לר' יהושע דלא מפליגי אלא
לעולם סגי לי בכל שהוא א"כ הוי כאלו שנינו צה ר' אליעזר ור'
יהושע אומרים התרומה מעלה את הערלה ואיכא למידק דמרישא
דפירקין מנינא למידק דלית לן דר' יהושע דקמני עולין צאחד
ומאה"ו ז"ל דליידי דמיני סיפא אחד ומאתים מני רישא אחד
ומאה עכ"ל ז"ל. וז"ל הרמב"ם ז"ל ומצטרפין זה עם זה שלש
מחלוקות צדד מ"ק אומר מצטרפין צין להיתר צין לאסור הוא
שיהי' חלק אחד מכולם ופול בפחות ממאתים חלקים יאסר הכל
וליהתיר הוא שיהי' חלק אחד מכולן ג"כ ופול במאתים חלקים ויהיו
אוחין המאתים חלקים על דרך הדמיון ממין הערלה צבדל לא ממין
הכלאי הכרם ולולי חלק הערלה שנחשב צבדלוי הכרם היינו משערין
צינש לפי שהוא מין צבדלוי מינו ואם הי' נותן חלק כלאי הכרם טעם
במאתים חלקים יהי' נאסר הכל מפני הטעם ואפי' הי' אוחו חלק
פחות ממאתים אבל מפני הערלה שנצטרפה לכלאי הכרם והוא ממין
המאתים חלקים נחשוב כאלו הכל מין צמינו ועולה צאחד ומאתים
ור"ש אומר אין מצטרפין לא לאסור ולא להיתר ור' אליעזר אומר
מצטרפין צינש עניינו שלא יאסרו צינש וזה להיתר כמו שנתנו
הדמיון אבל לא לאסור במאתים אפי' נפל צדדן דמיון ליעורא יין חצי
ערלה וחצי כלאי הכרם בפחות ממאתים ליטרא יין מותר לא יאסור
אוחו המעורב כלל לפי שאנו לא נחשוב אוחו היין האסור ליטרא אלא
חצי ליטרא נחשוב אוחו לפי שלא נאמר שהם מצטרפים לאסור עכ"ל
ז"ל: בפירוש ד"ע ז"ל מצטרפין צינש שצריך בקדירה צלח כדי
לצטל טעם שמהן יחד וכו'. וכחז עליו ה"ר יהוסף ז"ל פי' זה שפי'
אינו צלשון המשנה ואין לו יסוד אפי' צדדיו אלא ה"ר יהוסף ז"ל
פי' זה שפי' אינו צלשון המשנה ואין לו יסוד אפי' צדדיו אלא נראה
ששני מיני צרוף הן האחד לענין שיעור כוית שאם יאכל חצי זית ענבים
של ערלה וחצי זית ענבים של כלאי הכרם הוא חייב מלקות שהרי אכל
משניהם יחד כוית ועוד יש צרוף אחר כגון כשנפלו לחוך הצבדל או
שנחברו צמחורבא אחרת שאם אין צאחד מהם כדי לימן טעם השני
מצטרף עמו ואוקרין את התערובת והנה הת"ק קאמר סתם ומצטרפים
זה עם זה דס"ל מצטרפין בכל אופן ור"ש קובר שאין מצטרפין לא לזה
ולא לזה כי לענין צרוף התערובת נ"ט קסבר ר"ש שאין שני מינים
מצטרפין ולענין האיסור דהיינו להחטיב מלקות ג"כ אינם מצטרפין כי
ר"ש מחייב צלל שהוא והרי אין צריך צרוף וכן יש במסקנת מעילה ור'
אלעזר קאמר לענין נ"ט מצטרף אבל לא לאסור על האולתין בעין

א) הגה"ה: אכן ה"ר יהוסף ז"ל הגי' אלעזר בניגוד קמא עין הגיה אבל לא לאסור וכתב ס"א לאיסור ע"כ. ב) לפי הנראה יש כאן חסרון דברים בהעתק לשון הרש"ש
ג) ולעיד דה"פ בתמיה דמי לית לן כר' יהושע דכריא ל"י במאה ועוד דקתני הכא עולין באחד ומאה ולא קתני במאה ועוד והא אפטיקא הלכתא בירושלמי כר' יוסי
ב) שטולט זאיל בשיטתי' דר' יהושע ז"ל וכו' וז"ל ברפ"ג דהלכות תרומות פסק כר' אליעזר וכן כתב רבינו עובדי' ז"ל במתיבתא דבסחמ:

תפארת ישראל

שאין טעמן שזה חלצו ודס שנפלו לקדירה אפילו נפלו מעורבין מצטלי' זא"ו וי"ד צ"ח ס"ט: ז אף צלח דשניהן נטמין טעם א' של
איסור בקדירה אמ"ל. ור"ש לטעמיה לקמן נמי"ן דכל שאינו משס א' וממין א' אמ"ל: ז ר"ל צריך ס' נגד שמהן צנתערב צלח:
ט צנתערב ציבש כ"א מצטרף לצטל חבירו:

תוספות אנשי שם

לק' צפ"ג מ"ו (הוכח גמ"ש טס) דלא כרש"י כפ"ק דבילה ג: דכ' גם בערלה צריך להסיר א' ויולק. וי"ל דמתני' צלח צלח דל"ל דמה שמסיר היא האסורה אבל ציבש ציבש י"ל שצריך וכן מירך ב"י ו'
ופע"ו כי רש"י ג"כ לענין חמץ דצריך להסיר א' וממה הרא"ש וע"מ ק"ט (מר"ם):

4

נומן טעם אפילו יותר ממאה. ועד מאה אוסר אפילו כלא נחית טעם: 7 גריסין. של פול של תרומה שנתבטלו עם עדשים של חולין, ונתנו זהם טעם, טעמא לא בטיל אפילו ביותר ממאה. וכלל טעם אפילו בפחות ממאה שרי, דהא דבעינן מאה היינו דוקא חטים בחטים דהוי מין נמינו, לאסמכוה אקרא את מקדשו ממנו, מה שאתה מרים ממנו אס נפל למוכו מקדשו,

אין בו לעלות וכו'. כחצ הרמב"ם ונשאר עוד חלק ג' והוא שאין צו כדי לחמן. ויש צו כדי לעלות באחד ומאה. שמוציא שיעור החלק שנפל. כמו שנתבאר: ז בגון גריסין וכו'. והוא הדין נמי שאור של חטים צל עיסת שעורים דכל מין בשאינו מינו לא נחוש ללא נחית טעם כלכד כמ"ס הרמב"ם. ומשום דשאור לא שכיח בשאינו מינו אסברה לה בגריסין וכו':

ציונים ז דהק"ל ולהחמיר. מולין טס: מ"י טס פט"ז ופ"ג מהלכות תרומות ה"ב:

שינויי נוסחאות חטים כד"ר וד"ו של חטים וכו' כמשכ"ג. שיש בו לעלות נמולין יש בו כדי להעלות. באחד ומאה נמולין במאה ואחד וכן כלל המשנה ובמשנה הסמוכה. ובין בירושלמי בין וכו' נמולין. שאין בו לעלות נמולין אין בו כדי להעלות. לעלות נמולין להעלות. במאה ואחד בירושלמי באחד ומאה. בין שאין נ"ס ובין שאין נמולין בין אין. ז בגון נמולין ל"ג וכו' בירושלמי וכו'. עדשים ויש נמולין הערשים אם יש.

חידושי מהרי"ח כר וניל פשוט שגירסת הרמב"ם בפי' והר"ב היה שם במשנה ד כל המחמץ והמתבל מדמע בתרומה ובערלה וכו' אטור ואף

תוס' רעק"א ויש לפיין ממה דאמרין בסוגיא דע"ז (דף טו ע"ב) חמרא לנו חלא רבא אמר בבי"ט דירחיה חלא וטעמיה חמרא חמרא הא מ"ם טוף לירד למטה ולהפך היין בטעם לחלא: ז [אות יג] חרי"ט דיה בגון. רב"ל מין בשא"מ. משמע דס"ל דמחמץ

תוספות אנשי שם קאי אממני קמ"י הסם להקל ולהחמיר לא קמני אלא ודאי דממני לא קאי כלל אממני הקודמת והשמה כי היכי דבמדמע דמתמיר מממ"מ ולהקל ולהחמיר ממין בשא"מ אינו אלא לומר דמממ"מ כריכין עכ"פ ק"ל לטבולי והיינו חומריה משא"כ ממין בשא"מ דאי ליכא טעמא אפי' בפחות מק"א שרי והיינו קוליה ופי' איכא טעמא אף נטפי מק"א אינו עולה ואסור והיינו חומריה מינה שמעי' לתלוקה דמתמין דדומיא דמדמע קמני וה"ק בעינן מחמץ דהיינו שאור אמרו חומריה בממ"מ וקולא וחומריה ממין בשא"מ וע"כ אינו אלא בשאין בשאור כדי לחמן דאי

עַפְתַּת חֲטִימִים, וַיֵּשׁ בּוֹ כֶּדֶי לְחֻמֵץ, בֵּין שְׁיֵשׁ בּוֹ לְעֹלֹת בְּאֶחָד וּבֵין שְׁאִין בּוֹ לְעֹלֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, אָסוּר. אִין

בּוֹ לְעֹלֹת בְּמֵאָה וְאֶחָד, בֵּין שְׁיֵשׁ בּוֹ כֶּדֶי לְחֻמֵץ, בֵּין שְׁאִין בּוֹ כֶּדֶי לְחֻמֵץ, אָסוּר כּוּ: 7 זֶה הַקֵּל וְהַחֲמִיר מִן בְּשֵׂאֵינוּ מִינוּ, פִּיצוּד, כְּגוֹן גְּרִיסִין כִּי שְׁנֵתְבַשְׁלוּ עִם עֲדָשִׁים, וַיֵּשׁ

פירוש המשניות להרמב"ם

לנתינת טעם בלבד וכמו כן בערלה ובכלאי הכרם וכלל הדברים באלו הדינים בזה הענין שכל דבר איסור שלא נתנו בו שיעור אלא נאמר בו אוסר בכל שהוא כמו יין נסך ומה שמנה מן הדברים במינו בכל שהו ושלא במינו בנותן טעם וכל מה שנתנו בו שיעור כגון אמרם ברוב האיסורים כששים ואמרם בתרומות במאה וא' ואמרו בערלה ובכלאי הכרם במאתים ואחד מין במינו נקפיד על אותו שיעור אלא אם היה מחמץ או מתבל כמו שבארנו ומין בשאינו מינו בנותן טעם

כדי לחמץ ויש בו כדי לעלות בא' וק' שמוציא שיעור החלק שנפל כמו שנתבאר: ז בשנפל חלק אחד ביותר ממאה חלקים ונתן טעם וחזרו הכל מדומע זהו להחמיר וכשנפל חלק אחד בפחות ממאה ולא נתן טעם ונשאר הכל מותר כמו שזכר זהו להקל הנה נתבאר לך שאנו אומרים בתרומה וחבריה תעלה באחד ומאה מין במינו ובתנאי שלא יהיה מחמץ ולא מתבל אבל אם היה מחמץ או מתבל אוסר בכל שהו כמו שבארנו אבל מין בשאינו מינו לא נחוש בו אלא

כדי לחמץ ויש בו כדי לעלות בא' וק' שמוציא שיעור החלק שנפל כמו שנתבאר: ז בשנפל חלק אחד ביותר ממאה חלקים ונתן טעם וחזרו הכל מדומע זהו להחמיר וכשנפל חלק אחד בפחות ממאה ולא נתן טעם ונשאר הכל מותר כמו שזכר זהו להקל הנה נתבאר לך שאנו אומרים בתרומה וחבריה תעלה באחד ומאה מין במינו ובתנאי שלא יהיה מחמץ ולא מתבל אבל אם היה מחמץ או מתבל אוסר בכל שהו כמו שבארנו אבל מין בשאינו מינו לא נחוש בו אלא

מלאכת שלמה

נדולה חייבין בחלה לאו מין במינו חשיב. ויש צו כדי לחמן היינו י"ט. אין צו להעלות בא' ומאה אפי' אין צו כדי לחמן אסור שתרומה דינה ליבטל בא' ומאה וזוה הוא שלמדו לומר כן והיינו דרש"י את מקדשו ממנו אס נפל לחוכו הרי הוא מקדשו ובמין נמינו ואין צו כדי לחמן משחתי קרא וממני לא מפרש"ל אלא מחמץ מין ומינו ומתבל נמי כגון צלל דאיסורא לחוך צללים דהיתרא דאס יש צלל לחבל כל הצללים חורין איסורא ואפי' יש נהן כדי להעלות אסורין ע"כ ומלאכי להרמב"ם ז"ל שפירש והואר שלא יעלה על דעתך כו' עד כולן נקראין חבלין ע"כ אבל חוס' ז"ל כתבו בס"פ ר"א דמולין דלא מיקרי חבלין אלא ירקות ענין כמון אבל שומין וצללים אינם בכלל חבלין ע"כ ועיין צ"ל אלו עורבין דף מ"ד דבור קטן של תוספות המתחיל הנח שמסר נראה שרשב"א ז"ל קוצר דשום כלל חבלין וגם תמהתי שהרמב"ם ז"ל בפ"ט דשבת סי' ה' לא הוכיר השום והבטל בכלל החבלין כמו שכתבתי שם וגראה שקילר שם ומתן על מה שכתב כאן ועיין ג"כ נטמון בסוף סי' י' במ"ס בשמו ז"ל: בסוף פ"י ר"ע ז"ל ועד

מלאכת שלמה

מאה אוסר אפי' בלא נחית טעם. אמר המלקט והיינו דקמני צין שאין צו כדי לחמן אסור. וכחצ הר"ן ז"ל צ"ל דע"ג דמממני משמע עמוד שני דדף שפ"א בשם הרמב"ן ז"ל דלע"ג דמממני משמע דשאור ועיסה מין במינו הוא ואע"ג דלא הוה לא חד שמה ולא חד טעמא מ"מ לא קאי לאבי ולרצה דהתם משום דשאי עיסה הואיל ורואי להמתין והוי חמץ מש"ה ה"ל מין במינו מהשתח ע"כ בקיצור מופלג: ז דהק"ל ולהחמיר וכו'. פי' הר"ן ז"ל נמולין פי' גיד הנשה כדף ששי"ב אין כהן בני"ע צין שיש בהן להעלות בא' ומאה צין שאין בהן להעלות בא' ומאה כלומר אלא בששים שרי והה"י לערלה וכלאי הכרם דדוקא צמינן בעינן צהו אחד ומלאכים אבל בשאינו מינו חולין צ"י צהר י"ט ע"כ וצ"י צהר דע"ז סוף דף שפ"ה כתב שיש מציחין מלאך ראי' לייין של תרומה שהוא מתבטל בששים חלקים מים שנגודו הא בפחות ממי' ודאי לא דלא גרעא תרומה מכל איסורין שנמורה ודלא מרבינו יתכן שכתב שהיין מתבטל בששים חלקי מים שכתב הוא נט"ל. ועיין במה שכתבתי שם צ"י צהר דע"ז סוף סי' ה': כגון גריסין שנתבשלו עם

י ב ין

תפארת ישראל

י ב ין

כו' דהיינו ממ"מ וה"ה בשאר ממ"מ: כח דחמרי בעינן שיתבטל נק"ל ולא יורגש טעמו: כט של תרומה וה"ה שאור שעורים

משנה ראשונה

המחמץ אוסר אפי' יש שם שיעור לנטול כמו המדמע בפחות מכשיעור. א"ש נמי הכא וה"ק כיצד אמרו המחמץ והמתבל דינם כמו המדמע היינו מין במינו דפעמים אסורין משום מחמץ ופעמים משום מדמע ומפרש שאם נפל דבר המחמץ ויש צו כדי לחמן האיסור הוא משום מחמץ ואוסר אפי' יש שם ק"א. ואם אין צו כדי לחמן האיסור הוא משום מדמע ואוסר בפחות מכשיעור אבל כשיעור בטל אבל בשאינו מינו לא שייך איסור מדמע כלל שאם אין צו כדי לחמן אפי' בפחות מק"א בטל. והר"ב שכתב כאן המדמע היינו מבטל לא ידעתי למה הולכנו לזה הא כפסטי' מחפרש שפיר שמערכין כדפרשין לה בכל דומא. ונפרי חדש י"ד סי' נ"ח נדחק ליישבו ולא מתיישב להמעין שם: ז כגון גריסין שנתבשלו עם עדשים. כאן ודאי נריך ייסוב אמאי

בעיסת חטיין. רק נקט גריסין בעדשים שיש טעם וממם ואפי'ה מותר מדאינו נרגש. א"נ נקט גריסין ועדשים אף ששניהם מיני משנה ראשונה שכן אורחיה דרישא דליירי בחימוץ והכא נקט צישול והו"ל למיחתי הכא נמי שאור של חטים שנפל לעיסה של שעורים. ומ"ס חו"ט משום דלא שכיח. הוא תמוה דאטו חימוץ בשאור קמני דאין דרך לחמן בשאינו מינו. הא נפל קמני מעצמו ובהא ליכא למימר דלא שכיח ובספ"ג דחלה קמני הנוטל שאור מעיסת חטים ונתן לחוך של אורז. וגם הפר"ח נדחק הרבה בזה. ולע"ד צחטם נדחקו בזה דהכא לא מצי למיחתי בשאור שאם אין צו כדי לחמן צין כן ובין כך מותר. דלא פסיקא ליה דזימנין שאין צו כדי לחמן את העיסה אבל יש צו טעם חטים של השאור כההיא דקפ"ג דחלה דקמני אס יש צו טעם דגן כו' והרי זה אוסר בטעמו. ולהכי נקט צישול דחלי בטעמו לחוד. ולא יתח ליה למנקט בשאור כה"ג אס יש צו כדי לחמן טעם והוה נריך למיחתי נמי אס אין צו כדי לחמן טעם ולא

מחוקמא בשיש צו כדי לחמן דלימיה ממין בשא"מ א"כ לא מצינן לאשכוחי חומריה ממין בשא"מ דאי ליכא נ"ט אסור הא ממ"מ נמי אסור ומה לי טעם מחמץ אבל כשיחמתי לומר דחלוקה דמחמץ אלוטריך לכשאין צו כדי לחמן דמבטיל נק"ל. ופי' קשיא לך דא"כ חלוקה דמחמץ למאי אלוטריכא י"ל דאלטרריך לאשמעי' דביש צו כדי לחמן אוסר ככ"ס אפי' בממ"מ דלא נימא דדוקא ממין בשא"מ אסרי' ליה דמחמץ דמי ל"ט דלא אסרי' אלא במין בשא"מ. ובשאין צו כדי לחמן קמ"ל דנריך ק"א דשאור ועיסה הו' ממ"מ. ומיניה חלוקה דמחמץ כד נסבה ליירי דמחמץ דהא כשאין חבלין כדי לחבל לא משכח"ל קולא וחומריה ממין בשא"מ והיינו דלא מדכר ליה תנא דזימנין שעשה. אמנם סיפא דנקטה דגריסין אה"י דה"מ למנקט בשאור וכשאין צו כדי לחמן דמשכח"ל קולא וחומריה ממין בשא"מ כדפי' אלא דוקאי' דגריסין משום דבעי למינקט דמין במחמץ ובמדמע דקמני צישול דהיינו מבטל חולין ותרומה יחד (פרי"ה): ב"ב ד"ה ולמאן אמרו כו' בנותן טעם כו'. הו"ל אוסר אס יש צו

והו מין צמינו: ח ויש בו כדי לחמץ אסור. הא קא משמע לן, דלא אמרינן הואיל וכלא שאור זה של איסור היתה העיסה מתחממת על ידי שאור של היתר שנפל בו מחילה לא נחוש לשאור של איסור: ט ורבי שמעון מתיר. צרישא לא פליג רבי שמעון כיון דנפל שאור של תרומה קודם שנתחממה בשל חולין והרי היא ממחרת להתחמק על ידי שאור של תרומה, אבל צרישא כיון דכבר נתחממה בשל חולין, כי הדר נפל של תרומה תרומה אינו חלה פוגם, ורצן סצרי חף על גב דבעלמא נותן טעם לפגם מותר, שאני הכא שהוא עושה אותה ראויה לתמן צה כמה עיסות אחרות. והלכה

ציונים
ט שאור. ע"ז סת. מ"י
פס"ו תלכות מ"א הט"ו:
שינוי נוסחאות
שיש בחולין יש. לעלות
נירוסלמי להעלות וכה
בחולין וכן כלל המשנה.
ובין שאין בחולין בין
אין וכה נירוסלמי.
ט עיסה וחמצה נע"ו.
העיסה ויש בו כדי
להחמץ והחמיצה.
לחמץ נע"ו להחמץ.
ר"ש נירוסלמי ור"ש
וכ"ה נע"ו וזכ"ס.

בָּהֶם בְּנוֹתָן טַעַם, בֵּין שְׂיֵשׁ בָּהֶם לְעֵלוֹת
בְּאֶחָד וּמֵאַה, אֶסוּר. אֵין בָּהֶם בְּנוֹתָן טַעַם, בֵּין שְׂיֵשׁ בָּהֶם לְעֵלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאַה, וּבֵין שְׂיֵשׁ בָּהֶם לְעֵלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאַה, מִתָּר: ח שְׂאוֹר שֶׁל חֻלִּין שְׂנַפֵּל לְתוֹךְ עֶסֶה וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְאַחַר כֵּן נִפְּלָ שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה, אִו שְׂאוֹר שֶׁל פְּלֵאֵי הַפָּרֶם, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, אֶסוּר: ט שְׂאוֹר שֶׁל חֻלִּין שְׂנַפֵּל לְתוֹךְ עֶסֶה וְחֻמְצָה, וְאַחַר כֵּן נִפְּלָ שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה, אִו שְׂאוֹר שֶׁל פְּלֵאֵי הַפָּרֶם, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, אֶסוּר. רְבִי שְׁמַעוֹן

חידושי מהרי"ח
שבה"ב
הגירסא
המדמע נראה שהוא
ט"ט והראיה שהרב תי"ט
העתיק בשם הר"ב
ומדמע וכי פשוט שהכי
פירושה שבתרומה מדמע
לחוד אבל אינו אסור
דהא פוחז לכהניס אבל
בערלה כו" אסור לכל
תום רעק"א
ליכא אלא במין במינו
הנדר"ח י"ד (סמן צ"ח)
האר"ך להוכיח דמתחין
איכא גם במבשאים
וכמ"ש הרע"ב (מ"ו)
דמתחין בחפוז שרסקו
לתוך עיסה עיי"ש:
ט [אות ית] בהרי"ב דיה
ור"ש מתיר ברישא לא

פירוש המשניות להרמב"ם
בכללו בעצמותיו ובכשרו חלק א' מששים והכל נתבשל בכלי א' ועם כל זה לא אסר זה הזרוע לכל האיל אבל אוכלין אותו בעליו: ח שמה יעלה על הדעת כי כשנפל שאור של חולין בראשונה שזה השאור האסור שנפל אח"כ שלא לחוש לו הודיענו שאין הדבר כך. ט רש"א כיון שהצצה פעולתו אינו מפורסם ודינו שיעלה בשעורו והכ"א שחיון שיש בו

תוספות אנשי שם
כדי לתמן כלשון המשנה
ומו לסיפור השאור חלי
נכדי לתמן ולא נניט
והר"מ והר"ש כי נהדיא
אם י"ז צו כדי תומן
והתומ"ץ לא העיר ע"ו
(כ"ו): ז תי"ט דיה כגון
כו וזשום. שאור בו.
זה דוחק ונראה לתמן עם
מה שהביא הר"ש מנרוס'
(הנא נ"ש מאן) ר' יונה צעי
כי ומש"ה אסברה לה
בגריסין וכי לאשמועי'
דלפלו מ"ד נע"ו"ם מותר
הכל אסור. וע"ל משום
דכתיב בגמ' דין פ' ג"ה
אמתני' דלעיל ופי' י"ז
לתמן האחד ומאה אח"כ
לא כפול ופירש"י ומוי איכא
דייבי עוממא כולי האי
ומשני' דלמא שני שאור
דחמו"ן קשה ומש"ה
אפשר דנקט בגריסין דמיירי
צניט' ולא נקט מלמא
דחמו"ן אשמועי' דלע"ג דלא
הו שאור אפשר דייבי
טעמא נק"א פ"ח.
ועמ"ש גסם הפ"ח.
והרש"ש כי ע"פ דברי
הר"ן שהוצא צמ"ש
נמשנה לעיל דעיסה
ראויה ליעשות שאור והו"ל
כמתירא דחמי ומתירא
דשערי דהוה מצ"מ לרבה.
ע"ש: ט ברי"ב דיה ור"ש
מתיר. ברישא בו. עי' מור"ע.

מלאכת שלמה
העדרשים. ירושלמי ר' יונה צעי ולמה לא תנינן גריסין שנתבשלו עם האורו חלה ממני כמ"ד נט"ל אסור ומשני אפי' כמ"ד נטון טעם לפגם מותר הכל מודה שהוא אסור דגריסין מתבלין העדשים דארכי מיימי לה צמתני וצמתכל חוזר לטעם: בסוף פי' ר"ע ז"ל דאסתוכה חקרא חת מקדשו ממנו מה שאמה מרים ממנו חס נפל לתוכו מקדשו וזהו מין צמינו. אמר המלקט שהרי אסור להפריש ממין על שאינו מינו: ח שאור של חולין שנפל לתוך עיסת חולין ולא תחמה עד שנפל שאור של תרומה עלי' ושניהם חממה אסור הנצק ואפי' שהו שניהם שם וחממה יותר גדלי ופגמיה

י כ י ן
השאור של חולין: לא דלע"ג דגם צלי השאור תרומה היתה מתחמת מהשאור חולין שנפל תחלה אפי' ע"י התרומה היה ממנה להתחמץ. ואי"ל עכ"פ צמחיות החימוץ וז"ל הוא דהרי רק ע"י שניהן מהיכר להתחמץ. י"ל כיון דנפל האיסור לבסוף מתחב

משנה ראשונה
לתמן ולהכי נקט צישול דמתינת טעם עיקרו הוא ע"י צישול ומאזי הוא צישול ולא בשאור ובשאור מצי החימוץ יותר מנתינת הטעם. וממילא שמעי' דה"ה צמתחן ומתבל דינא הכי דהכל חלי חס נחתחן ונתבל אסור ואם לאו מותר אפי' אין שם ק"א. ולא ידעתי למה כתב צפר"ח דלא שייך צמתכל קולא וחומרמא צמינן בשאינו מינו. וכשנדקדק כלשון המשנה דכאן גבי מין צמינו מינו חמי כיד כגון גריסין. ולעיל גבי מין צמינו לא מצי מלח כגון. נראה דפי' דהכא קמ"ל דשאור נמי דינו כגון גריסין דגם בשאור אפי' אינו כדי לתמן חס נ"ט אסור: אין בהם בני"ב בין שיש בהן בו. ואי ליכא למיקס אטעמא שאין כלן כהן לעומנו. נראה דלא אסרינן מספק חס י"ז ששים דמסתמא טעם בטל בששים דהא צמינן צמינו ליכא למיקס אטעמא אמרי' אין צו כדי לתמן עולה צמחה ולא חיישינן ללמא אכתי יייבי טעמא וכ"מ מלשון הר"ב פ"ה דע"ו מ"ח: ובין שאין בהם לעלו"ת בק"א מותר. פי' הר"ב הא דצמי' משה וא' דוקא צמינן דאסתוכו חקרא חת מקדשו ממנו עכ"ל ובערלה וכלאי הכרס נמי דינא הכי דהא ילפי' להו מתרומה כמ"ש הר"ב צ"פ: ח ואח"כ נפל שאור של תרומה. הכא לא פליג ר"ש כמ"ש הר"ב צמתני' דלקמן משום שע"י התרומה ממחרת להתחמץ וכ"כ הרא"ש לקמן. ודוקא שנפל של חולין תחלה אבל נפלו שניהם כאחד אמרי' צ"פ בתרא דע"ו ד' ס"ח דמותר לר"ש דכשהצמינו שניהם השניחו. אבל נפל של חולין נחתחן ע"י התרומה נכד. אבל הר"ש גורמת למחר החימוץ וחשיב כאלו נחתחן ע"י התרומה נכד. אבל הר"ש צמתני' דלקמן מפרש דפוגמא דר"ש דסיפא קאי נמי אדהכא דלפי'

ימת ויתר משאור של חולין אי"כ כשהשנינו שניהם השנינו צמח ומודה ר"ש (מ"ו): ב"ד רבנן סברו: כו"ה צמ"ה משמ' דר"ב וצ"ד וצ"ד וצ"ד דהא רבנו

6

דמי יומר דמהרמי ליה הכס ח"ג אחר שהגיע ליד כסן פניה בשאלה והכשון עיקר :
יב יראה שפ"י דשיל"מ וכו'. השיב עליו הראב"ד משנה שלימה היא. ולא פירש ז"ל
 איו משנה. וז"ל שרמז למשנה השניה פ"ו דשביעית ורד חדש שכבשו בשמן
 ימן וכו' זה הכלל כל שהוא בנ"ט חייב לבטל מין בשאינו מינו ומין במינו ככ"ט וזה כלל
 לכל האיסורין אפי' שיש להם מחירין דומים
 דשביעית דלירי בה תנא וכו"ב רבינו בפי'
 המשנה וז"ל ולשאר האיסורין כלם רמז בחומרו
 זה הכלל כל שהוא בנ"ט וכו'. ולא רצה רבינו
 לסמוך על משנה זו משום דסיפא דיריד דקדמי
 ומין במינו ככ"ט ולגבי שאר איסורין אינה
 הלכה דאפי' מין במינו בששים וכו"ב רבינו
 עובדיה שאינה הלכה ולפיכך למד לומר מסברא
 נכונה שלא יהו שאר האיסורין חמורים מקבל.
 והראב"ד ז"ל סובר כפי דסיפא לאו הלכתא
 היא משנה שלימה היא :

משום דלויכח ללקשויה דהו כדבר שיל"מ כיון דמוקדים לכהנים ואפי"ה נהנו בהם שיעור
 ונתחם ליה דלא מיקרי דבר שיל"מ אלא כשיש לו מחירין לכל חרס. ואפשר עוד לומר שכתב
 כן משום דלויכח ללקשויה הכי מרומה יש לה מחירין דהא אי בני מיחשיל עבה וימחא ליה
 דלא מיקרי דבר שיל"מ אלא כדבר שיש לו דרך הימר לכל אדם משא"כ בחרומה שאין לה דרך
 הימר אלא כשקרה מקרה פרה להשאל עליה
 והו פירוש מ"ש לכל אדם כלומר שמתחר שילין
 כל האנשים תאליס עליה לא היו דבר שיל"מ :
יב יראה לי שאליו דשיל"מ וכו'. ירושלמי
 פ"ו דנדרים וכח דרשב"א שהשאל
 למה תלה רבינו הדבר בסברתו והשיב לשי שאלא
 להי"ף שאלמה אפילו בשארנו מינו כפי' ניד
 הנשה שכח שס פלוגתא דרב ולוי בריהא
 מיהלח היא ואמר דהא דלמר רב כהנא סת
 שאלתא עס אליו אסור לאכלה בכוחה אפילו
 ללוי הוא ויש לרי"ף רלויה בפרק משילין (דף
 ל"ט) דלקשיין וליבטיל מיס ומלח לגבי עיסה
 ופרקא רב אשי משום דהוי דבר שיל"מ אלא
 אפילו בשאינו מינו לא בטיל ומפני שהשאל
 להי"ף כפי' סבור כן ויש סעד לדבריו מהא דרב
 אשי ולא רצה שיבא הדין דהירושלמי רלויה
 מוכרחת כשאלה הוא להכריח הלה אוסר
 בהכרעת הדעת. וה"פ היאך הניח הרב הא
 דרב אשי. וז"ל דמיס ומלח לגבי עיסה כמיס
 אחר שאין עיסה בלא מיס ומלח וכן הדין
 בחמץ בקדירה ח"ג טעמא דחמץ משום
 דענידי לטעמא וכל דענידי לטעמא לא בטיל
 עכ"ל. והראב"ד כחב וז"ל יראה לי שאלה
 דבר שיש לו מחירין וכו' ח"א משנה שלימה
 היא פכ"ל. ונראה לי שטעמו מהיהא דפי' משילין.
 (שם דף ל"ב) שכתבתי בסוף דתקן הלאה
 שאלה מחברתה חמץ ומיס ומלח לעיסה
 הכי אלו כרגלי שתיקין ומקשיין וליבטיל מיס
 ומלח טעמיה ופרקא רב אשי משום דהוי דשיל"מ
 ולדעת רבינו ז"ל כח"ט כסוף בשם הראב"א
 דמיס ומלח לגבי עיסה כמיס ומלח דהא
 לומר עוד שטעמו מדלמירין בירושלמי פ"ו
 דנדרים אפ"ן נדרים מה אס ענידי להון כדבר
 שיל"מ או כדבר שאין לו מחירין וכו' ודא

השגת הראב"ד

יראה לי שאליו דבר שיש לו מחירין וכו'. ח"א משנה שלימה היא :

שאינו בהן דרך היתר לכל אדם :
יב יראה לי שאפילו דבר שיש לו מחירין אם נתערב בשאינו מינו ולא נתן טעם מותר. לא יהיה זה שיש לו מחירין חמור ממכל שהרי אפשר לתקנו ואף על פי כן שלא במינו בנותן טעם כמו שביארנו. ואל תתמה על חמץ בפסח שהתורה אמרה כל מחמצת לא תאכלו לפיכך החמירו בו כמו שביארנו : **יד ואלו הן השיעורין שנתנו חכמים.** "התרומה ותרומת מעשר והחלה והבכורים עולין באחד ומאה וצריך [ס] להרים ומצטרפין זה עם זה. וכן פרוסה של לחם הפנים לתוך פרוסת של חולין באחד ומאה. כיצד סאה קמח מאחד מאלו. או סאה מכולם שנפלה למאה סאה קמח של חולין ונתערב הכל. מרים מן הכל סאה אחת כנגד סאה שנפלה והשאר מותר לכל אדם. נפלה לפחות ממאה נעשה הכל מדומע : **יך הערלה וכלאי הכרם עולין באחד ומאתים ומצטרפין זה עם זה ואינו צריך להרים.** כיצד רביעית של יין ערלה או כלאי הכרם או שהיתה הרביעית מצטרפת משניהם שנפלה לתוך מאתיים רביעיות של יין הכל מותר ואינו צריך להרים כלום. *נפלה לפחות ממאתים הכל אסור בהנייה ולמה

השגת הראב"ד

יראה לפחות ממאתים הכל אסור בהנייה וכו'. ח"א אינו כן שאין לו דבר שאסור עירובו בהנאה אלא אם כן הוא דבר שנתנו חון מאיסורי עכ"ל וי"ז דוק ומשכח :

א סמ"ג עשין קג ולאוין קמא וקת בעור וי"ד ס' שכב :

מתיחא עבד לון כדבר שיל"מ דחתיין חמין שהגורד (מן הדבר) ונתערב בחדא אס ית
 בנ"ט הרי זה אסור ויפטר מין בשאינו מינו בשל"מ, ומתחר שביירושלמי אמרו על
 משנה זו כן כתב שהיא משנה שלימה. ולמי הומר שהפ"ט שהירושלמי אומר כן אינו מוכרח
 במשנה דלפטר לומר דמה ששינו במשנה שהגורד מן הדבר ונתערב בחדא אינו אסור
 אלא בנ"ט מין בשאינו מינו היינו משום דחשיב לגדרים דבר שאין לו מחירין אבל דבר
 שיל"מ אפי' בשאינו מינו לא בטיל והע"ט שסא אמרו שסא חוקן עוקר הגדר מעיקרו
 הו נדרים דבר שיל"מ ומתחר דאין ק"ל שהוקן עוקר הגדר מעיקרו הוה ליה נדרים
 דבר שיל"מ וקמי דמיין בשאינו מינו כלי"ט יש לדחות ולומר דלא מיקרי דבר שיל"מ אלא
 כשהימר בא ממילא ולא כשהוא בא ע"י טורח וכח"ט הטור ב"ד סימן קכ"ב וק"ל והוא
 מדברי החוס' שיל"מ ע"ז והרשב"א בס"ה וסר"ן בפרק הובב וגדרים כיון שאין ההימר
 בא אלא על ידי שאלה חסא לא חשיב דבר שיל"מ ועוד שביירושלמי ועוד שאלו אמרו שס על
 משנה האחרת וז"ל ומתיחא עבד לון לנדרים כדבר שאין לו מחירין וכיון שכן לא שייך לומר
 משנה שלימה היא : ומ"ש רבינו ואל החמה על מחן בפסח וכו'. וקשה לו למ"ש שיראה
 לו שדבר שיל"מ אינו אסור בשאינו מינו אלא בנ"ט והרי חמין בפסח שאסור אפי' בשאינו
 מינו בכל שהוא וימחא ליה שהחמירו בו משום דכתיב ביה כל מחמצת :
יג ואלו הם השיעורין וכו' עולים בחדא ומאה וכו'. רפ"ב דערלה. ומ"ש וכן פרוסה
 של לחם הפנים וכו'. ירושלמי בנפ"ב דערלה חמי פרוסה של לחם הפנים
 של לחם הפנים וכו' וז"ל דהכא מייירי בפרוסה של לחם הפנים הכמא ולוה עולה בק"ל *מפני שאינו
 נמומר שהירושלמי מייירי בפרוסה של לחם הפנים טעור ופוסק כח"ק :
 "מן כח שס רבינו כהדיא] :

מחני' לאו הלכתא היא : וכן פרוסה של לחם הפנים שנתערבה במאה חתיכות של חולין וכן חתיכה של חמץ שנתערבה במאה חתיכות של חולין לא יעלו ר' יהודה לומר יעלו. ונדרשקל וטרי הלמודא לאסוקי טעמיה דר' יהודה משמע דהלכתא כוותיה. והשמיט רבינו חתיכה של חמץ לשי שאינה ראויה להכבד בפני האורחין ואינה עולה. ואפשר דנקט פרוסה של לחם הפנים והוא הדין להחיות חמץ. ועדיין צריך חמץ שהרי ר' יהודה השוה אותם ואמר יעלו והתם יהיב טעמא להריויהו. ומו לקמן לא מנה רבינו בכלל חתיכה הראויה להכבד חתיכה של בשר קודש : על פרוסה לחה"פ לא מתבאר בדברי רבינו אס צריך להרים או לא אבל ז"ל שח"ט שאין בה גזל השפט שאין הכהנים יכולים לאוכלה שאס אוכל אותה בחוץ שמת לכה"פ הוא ואס אוכל אותה בפנים שמת חולין היא ומנאל חכמים חולין לעונה : כיצד סאה קמח מאחד מאלו וכו' : זה מבוחר ממה שקדם :

יד הערלה וכלאי הכרם של (לחם) חולין וכו' לא יעלו ר' יודא אומר יעלו ואינו יודע למה פסק כרבי יודא וזכיא למירק שרבינו כחב בס"י מעלות סכילי המוקדשין וכן פרוסה של לחם הפנים הטורח במתה פרוסתו של חולין הרי אלו לא יעלו וזה סוחר למה שכח כאן. וז"ל דהכא מייירי בפרוסה של לחם הפנים הכמא ולוה עולה בק"ל *מפני שאינו אמרו אינו עולה היה מהחייב שריפת הכל לפי שא"ל יאכל אפי' לכהנים חלל כשהיה אסור לכהנים וימירי בפרוסה של לחם הפנים טעור ופוסק כח"ק :
יך הערלה וכלאי הכרם וכו'. בנפ"ב דערלה. ומ"ש נפלה לפחות ממאתים הכל אסור בהנאה, כחב הראב"ד אינו כן וכו' :

לחם משנה
יב יראה לי שאליו וכו'. כחב הראב"ד ז"ל בהשגות משנה שלימה היא ע"כ. כלומר ולא היה לו להלוח הדבר בסברתו ואינו לא מלחתי זה : ואל תתמה על חמץ כו'. קשה לימה דשמי. המן דהוא אסור אפילו בהנאה כמו שאמר למטה גבי נפילה שיעור הערלה. וי"ל דהוא ר"ל דשיל"מ באיסור הנאה כגון הקדש דבר שיש לו מחירין שלא במינו כגון הקדש דבר שיש לו מחירין וכו' :

הגהות מיימוניות
 וי"ח וה"ג וב"ש לגבי רב ושמואל וכן פסקו בה"ג של אסמטיא והתיכה בחתיכה בנ"ט מכה בדביו של רבא והנה הוא דלא כרשי שפסק בפרק כל הבשר כרב ושמואל ע"ש ע"כ : [ג] בפרק נוטל אומר מעלין המדומע בק"א אלמא צריך להרים : [ד] וכן פרי"ו ראין צריך להשליך אחת בשאר איסורין אם הן של אדם אחר דליכא משום גזל בין ברב הבטל ברוב כגון סין במינו ברב יבש בין ברב לח הבטל בס' אלא דוקא באותם טפני גזל השבט ספר
 הערלה וכלאי הכרם עולין בחדא ומתחם עד הכל אסור בהנאה : בכתב הראב"ד ז"ל אינו כן כו' : לפי דמתי הוא פירק כח רל דע"ז (דף ע"ד) גמלא מתיחין דאלו

ולמה

משנה למלך

יב יראה לי שאליו דבר שיש לו מחירין וכו'. (א"ס עיין מ"ש הרב המחבר פ"ו מה' מעשר שני דין י"ד) :

אסור

לחם משנה למחן דהתם כל מחמצת ריבה חסרות וחמץ : ולמה

מנדל עזו

יראה לי שאליו דבר שיש לו מחירין וכו' עד כמו שביארנו : כתב הראב"ד ז"ל משנה שלימה היא עכ"ל : ואני אומר אין לי מקום להילב בלשון סן יחדתי השומע כמתגורר בכתיב ומשכח הראב"ד וענה ר"מ ז"ל עליה ויאמר לי וכו' נביא אחת לדעת דעת משנת הראב"ד ז"ל השלימה שמת דעת משנה אחרת עמו ואולי אס היה מוכיח המשנה שחשב הייתי עוון עולם דמתי כמו שטעמתי בשאר הסעות הטלוינות לו : ואלן כן השיעורין שנתנו כו' עד ומצטרפין זה עם זה. פ"ב דערלה (משנה א') : וכן פרוסה של לחם הפנים כו' עד נעשה הכל מדומע. ביירושלמי דפ"ב דערלה גמלא משנה ראשונה : ואני אומר במקום יש לי לנקוק פרק. החסרות ואינו כבוד אמנם המליחא הכרחה אשר סגן לט אסורין

קדושה. הלכות מאכלות אסורות פט"ו

הרדב"ז (מכ"י)

מן ולמה לריך להרים התרומה וכו'. צירושלמי. ומ"ש לפיכך כל תרומה שנין הכהנים מספידים עליה וכו'. גם זה שם צירושלמי:

מן ולמה כללו שיעור ערלה וכלאי הכרם. כלומר שיעורם ככל משיעור תרומה שהתרומה עולה בק"ח והם חונים בהגאה וגם זה שם צירושלמי: ולמה סמכו על שיעור מאה בתרומות וכו'. שם צירושלמי מנין שהם עולים אמר רבי יונה כתיב מכל הלבו אה מקדשו ממנו דבר שאהה מרים ממנו שאם יטול למוכו הוא מקדשו וכמה הוא אחד ממאה:

ין שאר איסורים שנתורה כולם וכו' שיעורם בששים. כפ' גיד הגשה (דף ז"ח) ויפליגו אמורלי חליבה דבר קפדן חד אמר כל איסורים שנתורה בס' וחד אמר כל איסורים שנתורה במאה ומשמע דה"ל כה"ר בס' מראיהא כההוא פירקא (דף ז"ח) אמר רבא אמר רבנן בס'. ומ"ש וכן אם נפל כשעורה חלב וכו'. כפ' גיד הגשה (שם ז"ח) ההוא סגנא דזוחא דחרנא דנפל לדיקולא דנשפרא סבד מר בר רב אשי לשעורי בתלמין פלגי דזוחא ח"ל אכזה ללו חמינא לך לא חולול בשיעורי דרבנן ועוד ה"ל יוחנן חלי שיעור אסור מן ההורה. ומ"ש וכן שמוז של גיד הגשה שפול לקדירה של בשר וכו'. שם (דף ז"ח) אמר רבא אמר רבנן בטעמא ולאמר רבנן שמיניתו של גיד אמר רב נהמן גיד בס' [בשחינו] מינו דהיחרא בטעמא דאיסורא בקטיוא ומין במינו לויכא לתיקא אטעמא ח"ל מין בשמינו מינו דאיסורא וליכא קפילא בס'. וכנהב הרי"ף מין במינו לויכא לתיקא אטעמא כגון גיד מן המיני והיינו דוקא בשומן גיד כמו שכתב הרי"ף דחילו גיד עלמו הא חסיקנא כההוא פירקא והלכתא אין בנידין ב"ט:

יח ומ"ש חל כחל שנתבשל עם הכבד בס' וכחל מן המיני. שם (דף ז"ח ע"ב) צמימרא הוכרח ונתן רבינו טעם הויל שנתבשל מדבריכה, וכנהב הרב"ד ויש טעם טוב מזה וכו'. והרב"ל דמה טעם רבינו ששרי איסורי סופרים נריכים ס' ולינה דמיה דלויכא לנימאר דסבר רבינו דכאיסורי סופרים האיסורים מן המיני דלפנין מכתל. וההוא והרב"ל כמו טעם אחר שאיסורו של כחל אינו מפי טעם חלב שיש בו ויהר משהר בשר אלא לפי שיש בו גומות שהחלב כנוס לחובו ויש בחוזה חלב טעם בשר וא"ל להפרישו מן הבשר

7

אח הטועל (דף ע"ד) ולא אסורין כלומר בהגאה והאסורין בכל שנה וי"ל וע"ו וכו' וכל השעיין במתני' הוו דבר שבמנין ואסיקנא האי הוא תרתי איה ליה דבר שבמנין ואיכור הגאה ופריך וליהי אגוזי פרך ורמזי בן דדבר שבמנין ואיכורי הגאה ומשני הו חיי ליה הכס ומסיק רבי אלו למעוטי מאי למעוטי דבר שבמנין ולא איכורי הגאה ח"ל למעוטי איכורי הגאה ולא דבר שבמנין ע"כ.

מן ולמה צריך להרים התרומה ולא ירים ערלה וכלאי הכרם. שהתרומה [ז] ממון כהנים. לפיכך כל תרומה שאין הכהנים מקפידין עליה. כגון תרומת הכלימין והחרובין ושעורין שבאדום אינו צריך להרים: מן ולמה כפלו שיעור ערלה וכלאי הכרם מפני שהן אסורין בהנייה. ולמה סמכו על שיעור מאה בתרומות שהרי תרומת מעשר אחד ממאה ומקדש הכל שנאמר את מקדשו ממנו אמרו חכמים דבר שאהה מרים ממנו אם חזר לתוכו מקדשו: ין שאר איסורין שבתורה כולן כגון בשר שקצים ורמשים וחלב ודם וכיוצא בהן שיעורין בששים. כיצד כזית חלב כליות שנפל לתוך ששים כזית מחלב האליה הכל מותר. נפל לפחות מששים הכל אסור. וכן אם נפל כשעורה חלב צריך שיהיה שם כמו ששים שעורה וכן בשאר אסורין. יוכן שומן [ח] של גיד הנשה שנפל לקדרה של בשר משעורין אותו בששים. ואין שומן הגיד מן המנין. ואע"פ ששומן גיד הנשה מדבריהם כמו שביארנו. הואיל ויגיד הנשה בריה בפני עצמה החמירו בו באיסורי תורה. והגיד עצמו אין משעורין בו ואינו אסור שאין בנידין בנותן טעם:

יח אבל כחל שנתבשל עם הבשר בששים וכחל מן המנין. הואיל והכחל מדבריהם כמו שביארנו והכחל השגת הרב"ד יוכחל מן המנין הואיל והכחל מדבריהם. ח"ל ויש נותן טעם טוב מזה מפני שהוא היחר כשהוא בעלמו:

א עור יו"ד ס' לח סמ"ג לאוין קח: ב טור ס' ס' ק סמ"ג לאוין קלע: ג עור ס' ס' סמ"ג לאוין קח:

מן ולמה כללו שיעור ערלה. ג"ז שם והאל תרומה במיהה וערלה וכה"כ בלאו ומירלו לפי שאסורים בהגאה כללו שיעורין. וקשיא לי והאל חלב ודם בכרם ושיעורין בששים וערלה וכה"כ משום דאיסורי הגאה יכסלו שיעורין במאה ושעורים. וי"ל דערלה וכה"כ כתיב בהו קדש דזוחא דחרומה בערלה כתיב קודש הגוים וכלאי הכרם כתיב פן חקדש המלאה: ולמה סמכו על שיעור וכו'. גם זה צירושלמי וכבר נחבחר לעיל: ין שאר איסורין שנתורה וכו'. למדוע מורע בשלה מן האיל כדמפרש בסמוך: וכן שומן של גיד וכו'. כפ' גיד הגשה (דף ז"ח) ורלויה מי שכח שמתחר

יח אבל הכחל שנתבשל וכו'. כנהב הרב"ד ז"ל ויש נותן טעם טוב מזה מפני שהוא היחר כשהוא בעלמו ע"כ. ובטל מגדל עוז משב שכוונתו לומר שהכחל מותר בפני עצמו והבשר היחר בפני עצמו אסור. ולא יד כוונתו כי כוונתו דכשר בחלב קל שזה היחר בפני עצמו וזה היחר בפני עצמו והכחל עלמו

בשר

לחם משנה

מן ולמה לריך להרים תרומה ולא ירים וכו'. צירושלמי פ"ב דערלה (הלכה ח') הכה אח אמר לריך להרים והכא אח אמר אינו לריך להרים רבי יעקב בר זבדי ורבי אבהו בשם רבי יוחנן מפני גזל השבט ותייבן כל תרומה שאין הכהנים מקפידים עליה כגון תרומת הכלימין והחרובין ושעורין שבאדום אינו לריך להרים ע"כ. ונתבחרו דברי רבינו: מן ולמה כללו שיעור ערלה וכלאי הכרם מפני שאסורין בהגאה. צירושלמי פ"ב דערלה (הלכה ח') אמרו הערלה וכלאי הכרם עולים בשלהם וכלאי הכרם מפני שהם עולים מלמה מלמה של מלחה שנאמר להלן עולה אף כן עולה אי מה כחן מלחה אף כהן מלחה לפי שפול הכחוב איסורו שישו חכמים חובו עד כדון כלאי הכרם ערלה מניין מה זו איסור הגאה אף זו איסור הגאה מה זו עולה אף זו עולה ע"כ. ונתבחרו דברי רבינו ז"ל. וח"ל ח"כ בשר בחלב שנתבשל בהגאה היה להם לכפול שיעורו שיהיה מלחה ושעורים. וי"ל דתרומה מלחה שנה הכחוב שיעורו וערלה וכלאי הכרם ילפין

לה מנ"ש דחקדש המלאה וכיון שראינו שנה הכחוב שיעורו ראו חכמים להחמיר אכל בבשר בחלב לא ראינו שנה הכחוב שיעורו. על מ"ש נפל לפחות ממלחים אסור בהגאה השני הר"ל ז"ל שאין לך דבר שהכחוב עירובו בהגאה: ין ואע"פ ששומן גיד וכו'. וח"ל היה להם להקל כמו בכל מ"מ הגיד בריה ומ"מ לא הריכו ששים ואחד כמו בבית חקדש שהוא בריה דשמי האם דהיא גופה בריה אכל הכה הגיד הוא שהוא בריה וזה הוא שמו של גיד: יח הואיל והכחל מדבריהם וכו'. וח"ל למה אמר צמימרא כחל הי"ל כל איסורים של דבריהם י"ל דלשמעין כחל. אע"ג דבבשר וחלב חתיכה ענתה נעשה כלה וח"כ האי בשר וחלב הוא והוי כלה ולא יהיו מן המנין וכמו שהקשו בחספות קמ"ל דהאי אסור משום שיש בו גומות וכמו שפירשו החוספות ולכך הוא מן המנין והר"ל ז"ל כנהב טעם אחר בהגאות:

ביצה
שהגהות מייבונות ספר התרומה ועיניו כסי' י"ט ע"כ: [ז] כך מפרש טעמא צירושלמי בפני גזל השבט: [ח] וכן פירש"י בדבריו אלה ור"י ב"ר מאיר פירש שמתחר שאין בשומנו של גיד הנשה איסור אלא מחמת הגיד. כל מקום שאין הגיד אסור אין השומן אסור:

מגדל עוז

הגאה ודמשתע מני פרך אין מעשידין והוה ליה לתלמודא לנפרכיכו אהדי והולכו לפש למעוטי דלא חשיב אלא דבר שבמנין ואיכורי הגאה ולא יד במשה לטוון ואע"ג דאסורין בכל שכן ודוחתא פ"ק דבבא קמא אמרין למעוטי מסור ומפגל דמפרשים ליה נמי הכי ולא יד לטוון ואע"ג דמייבונות עליה וכה נמרו כמה קושיות חקיקות על שיעוטי מוכותו ל"ע ולה הפירות העמוק והסכים ר"מ ז"ל וכן ס' ה"ר משנ"ל ז"ל פ"ב דמסכת ערלה אכר שם שני עיקר זה הדין ונתייב ל"ע נמי במסכת מעילה פ' קדשי קדשים וס' בתרא דמס' ע"ו וצירושלמי וכמה מקומות. טוב מלחתי למורי הרב"ל ז"ל בחות הכית שער ח' ביות התעורבה שהסכים כדברי וכו'. ולמה לריך להרים תרומה עד חזר לחובו מקדשו. צירושלמי פ"ב דערלה ונכפרי פדשה קרת ופרק בתרא דע"ו (דף ע"ג): שאר אסורין שנתורה כו' עד הקלו כשיעורו: כתב הרב"ד ז"ל ויש נותן טעם טוב מזה וכו': ואין אומר על טעמו שאיך והטעם הוא דמה רבינו חכמים ז"ל ויש להקשות שהרי הכחל בעלמו בשר בחלב הוא

דלא"כ

8

בשר בחלב הוא זה היסור בע"ע. זה היסור בע"ע. אבל הא קשיא לי דה"כ. היה ראוי להקל בכל עירוב של בשר בחלב מיהיה מן המנין הדבר האוסר ולא ראוי שהיכירו אלא גבי כהל. הילכך טעמו של רבינו נראה וכן שהחלב עמו שנתק החלב מן היסור אלא מדנהיה. וה"ל גבי שאר היסורים היה לנו להקל בקולא ז. וי"ל דשאי כהל בעשר הכהל הוא מתקרב להעלות ולא החלב שבו שפיר יא ומהעבר בחבשיל :

יב ביצה שנמלח בה אפרות וכו'. שם חטיקא במ' והיא אסורה במ' והיא מותרת ומקמי בהמלח למימלח והיא מותרת ומקמי בהמלח למימלח דיהבא טעמא והיא אמרי אינשי כמיא דביעי בעלמא ומשיי הכ"ע ביציה אפרות אבל טעמא לא ופירש"י ביציה אפרות שהבשר עוק טעם ול"ע טעמא ל"ע טעמה דביולה היא אבל טעמא בלא אפרות לא וכחבו האוס' והרמ"ם והר"ן ביציה אפרות ה"ה לנמלח בה קורט דם דשדה מילכל בעולה ומשיי כאליו ע' זה אפרות וכן פסק הרשב"א בה"ה וכחבו עוד אהא דלמתיני כמיא דביעי בעלמא דלא ידעי טעמא צירושלמי דמס' תרומות קאמר דוקא בצינא קלופות אבל בקלופות ידעי טעמא והא דלא מפליגי הכא משום דסחא צינא בקלופות משליו לנו אבל ראויה להרמב"ם שלא מילק צין קלופות לשליין קלופות ולאמרה דלאו הכי דשעת מהכא דלא מפליגי אלא שיש לחוש לצירי הירושלמי וכן הם דברי הר"ן. ומ"ם רבינו מפני שהיא בריה בפני טעמה עשו היסור בה וכו', היינו לומר שיש בה אפרות שהוא בריה בפ"ע ולפיכך כחב ביציה עוף טעמא או של טריפה אינא לרייסי ס"ח. וכחב הרשב"א על טעמו של רבינו שאינו מתורב בעיניו כי לא בלאו כאלו לנמלח הביצה בעצמה אלא פליטתה דבולה שמתעורר בהני מיירי והרמב"ן כתב שהטעם לפי שיש ביציה גדולות וקטנות והבא לבטל ביצה אינו משניה עליה לראות אם זו וכוון שווה ממש לנטיף האוס' אהא ולא הצריכו לשער על כל

הקלו בשיעורו יב ביצה שנמצא בה אפרות שנשלקה עם ביציה המותרות אם היתה עם ששים ואחת והיא הרי הן מותרות. היתה עם ששים בלבד נאסרו הכל מפני שהיא בריה בפני עצמה עשו היסור בה והוסיפו בשיעורה :
ב יאבל ביצת עוף טעמא שנשלקה עם ביצי עוף מזהיר לא [ע] אסרה אותם. ואם טרף אלו עם אלו. או שנתערבה ביצת עוף טעמא או ביצת טריפה עם ביציה אחרות [ג] שיעורין בששים : בא ימנין סמכו חכמים על שיעור ששים. שהרי המורם מאיל ניזר והיא הזרוע אחד מששים משאר האיל והיא מתבשלת עמו ואינה אוסרת אותו שנאמר ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל :
בב ימין במינו ודבר אחר שנתערבו כגון קדרה שהיה בה חלב אליה וגריסין ונפל לתוכה חלב הכליות ונמחה הכל ונעשה גוף אחד. רואין את חלב האליה ואת הגריסין כאילו הן גוף אחד ומשערין חלב הכליות כגריסין ובאליה. אם היה אחד מששים מותר. שהרי אי אפשר כאן לעמוד על הטעם : כג והוא הדין לתרומות שנתערבו לשערן במאה. וכלאי הכרם או ערלה לשער אותן במאתים

א טור סס ס' אה ממ"ג טס : ב טור סס ס' טו כחג טס ולאוין קלב : ג כל זה כחמ"ג לאוין קלב : ד טור סס ס' אה ממ"ג טס לאוין קלב קמא :

וכחבו האוס' דה"ה ביציה שנמלח בה דם דשדה מילכל בעולה, וזו המורה יסירה אלני דהא טעמא הוא משום דאפרות הרי הוא כבשר כביולה ויכב טעמא אבל טיפה דם מה טעם ידעי נהי דשדה מילכל בעולה לאסור כל הביצה אבל לא לענין לאסור את האפר. והו' אמרי אפרות ביצה שיש בה אפרות לימרו הכא במאי עסקין ביציה שיש בה דם דבר רבוחא טפי ומיהו כיון שישא מפי גדולים ראוי לחוש להתיר :

בא ובגין סמכו חכמים על שיעור ששים וכו'. פ' גיד הגשה (דף ל"ח) פלוגתא ומסק כמ"ד בששים בשר ועלמאם כהני בשר ועלמאם משערין והוא זרוע מן מששים וכו' ודע דחידוש הוא שמוסר לבטל האיסור לכהתלה הא תרינו לה הכא דכיון דהו' חומרא פסיר גמרינן מינה דמדאורייתא חד בחרי בטיל ושיעורא דששים פסיר ילפינן מינה אבל מידושא דחז"ל ביה לבטל האיסור לכהתלה לא גמרינן מינה :

בב מין במינו ודבר אחר וכו'. קשה מאי קמ"ל אה האיסור וכחבה רבינו במ' הסמוך כ"ס שני מינים של ששים וכו' ודע דהא האיסור. וי"ל דהסא איירי במין בשמינו מינו והכא איכא חלב האליה דהו' מינו והוא חמינא כיון שאין בחלב האליה לבטל חלב הכליות לא

בב מין במינו ודבר אחר שנתערבו וכו'. זה נמשך ממה שכתב בר"ם זה דמין במינו מינו בלי"ט והכא כיון דמינו ושאינו מינו מעורבין ח"ל למיקס אטעמא והילכך הו' במ' :

ההא והחת וטעם זה כתבו הרמ"ם והר"ן והטור. ולענין מ"ם הרשב"א על דברי רבינו שאינו מתורב שלא בלאו לבטל הביצה אלא פליטתה וכו', י"ל שטעם רבינו שטעם זה היסור כדי שלא יבואו לבטל אותה עממה שכשגרה פניו זה בביטול פליטתה דע שיהא עממה אינה מתבטלת כלל מפני שהיא בריה כמ"ל : ועל מ"ם רבינו או שנתערבה ביצה עוף טעמא או ביצה טריפה עם ביציה אחרות שיעורם במ', יש לדקדק בהי שנתערבה ה"ד או בשלה ונלקה ומתערבה עם אחרות כיון דלא חשיבא בריה דליה חב אפרות מובטל חד בחרי כדון יבטל ביצת ופסיר סוכר דהיינו מדאורייתא אבל מדרכנן בעי ס' וכדעת רש"י והראב"ד שכתבתי בר"פ ז. כחב הרשב"א וי"ל הרמב"ם כחב מפני שהיא כבירה בפ"ע עשו בה היסור והוסיפו בשיעורה וכן כחב אבל אם נתערבה ביצה עוף טעמא או ביצה טריפה עם ביציה אחרות שיעורם במ' לומר שטרפן אלו עם אלו עכ"ל. ואני חמה על זה שהרי ח"ה לפרש כן בדברי רבינו דמדפחב או שנתערבה ביצה עוף טעמא וכו' אחר שכתב אם טרף אלו עם אלו משמע דכלא טרף מיירי. ואפשר לדחוק ולומר דטרפן שכתב הרשב"א לא ערפן ממש קאמר אלא היינו לומר שמתכבדו בקערה ולאפוקי נטרפנו כשהם שלימים בקליפתם דכל כה"ג לא בעינן ס' דברובא בטיל דקו"ל יבטל ביצת חד בחרי בטיל אבל משתכבדו בקערה שוב אין מורה יבט עליהם ומיהו ככר כחבתי בר"ם זה שדעת רבינו דלא אמרו יבטל ביצת חד בחרי בטיל אלא מדאורייתא :

בא ובגין סמכו חכמים על שיעור ס' וכו'. במ' גיד הגשה (דף ל"ח) :

לחם משנה
 דע"כ לא נתערבה באפרות איירי ולבטולי היא גופא דדומיא דלויך קחני וכו' היכי דקאמר כחל בששים וגי' בששים דחמ' צרישא איירי לענין הסליטה ה"ל ביציה בששים איירי לענין הסליטה ועוד הוקשה לרבינו למא אפרו לבטולי הסליטה דבעינן ששים ואחת לכך חירן דרך משום דליחא בה אפרות תקבלה. בריה ונריך היסור והוא לענין לבטל הסליטה בלבד אבל היא גופא לא מבטלה והרמב"ן ז"ל נחן טעם אחר כמו שכתב הקור : כ או שנתערבה וכו'. ולבטולי היא גופא שיעורן בששים כדפרישית דהיא גופא כחלה כשאין בה אפרות דליחא בריה :

כשמשערין
 סנדל עוז
 דל"כ למה לא התירוהו לבטל עם ד"א וגם כתיב עממה הצריכה קריעת שחי ועכר ויטהר כחול. אבל עטס ב"ג ז"ל והוא דעת רש"י ז"ל פרק גיד הגשה מקבל ממי הגאונים והקדמונים והוא עטס זך וכבוד אין בו קושא כלל : ביצה שנמלח בה ער שבלעה לנמלח. פרק גיד הגשה (דף ל"ח) ומקם התעוררות (דף ע"ח) ופ' בתרא דמס' ע"ז (דף ע"ג) :

ואין להחיר ולסמוך על לשון בני אדם דאמרו כמיא דביעי בעלמא דהא פריך עלה בפרק גיד הגשה ומשני ואשגויא לא סמכינן : [י] כתב בספר התרומה והמצות דאם נתבשלו ביציה ביהוד ונמצא באחד מהן אפרות או קורט דם אסור הכל ואע"ג שחתרבו בבח"ג דגים שנמצא ביניהם דג טמא וכן שריש פולין שנמצא באחד מהן חולע כדפ' לעיל פ"ב שאני הכא דאין רגילות לבשל ביהוד כ"כ ביציה שיהו ל' או כ' ביציה שנאסרו בשלים בתערובות ברוב של היסור ואפי' שיש מהם ס"א יוחר שלא יערה אותן מן המחבת חמין כי שמו ישארו במחבת כ' או ל' ואותו שיש בו קורט דם ויאסרו האחרים לכך טוב להמתין עד שיצטננו קודם שיוציאה מן המים שנתבשלו שם ואם ממחר הוא ישים מים צוננים לצנגם תחלה ע"כ דבריו וכתב בשם רבינו יהודה דאע"כ אין צריך להגעיל המחבת בדבשיל ספק זה אין לחוש שנשארו לבסוף אלא העטר מחבת בחוקת כשרות שהיתה תחילה :

הנהרות מיימוניות
 [ע] וכן פירש"י הא דתניא פרק אלו טרפות גיעולי ביצים מותרים וכן בשמע בירושלמי רמס' תרומות פרק בצל דגריסין עלה אמר ר' זעירא דהא דאחמור ומותרות הוא ששלוק בקליפיהן אבל קלופות עם שאין קלופות צריכין שיעור אבל בתשובת הגאון וכן בערוך פירש דגיעולי ביציה היינו שהכו תרנגולת על רחמה ומסלת ביצים שלא נגמרו ולשון גיעולי נזבל מלשון שורו עיבר ולא גיעולי וכן פירש"י וכן בירושלמי מיתתי אחר כך שורו עיבר ולא גיעולי מיהו שמו שום אדם כתבו שם ע"ם תשובת הגאון וכן סה"ת והמצות הילכך ביצים שנתבשלו עם שיעור בירושלמי רמס' פריך עלה בפרק גיד הגשה ומשני ואשגויא לא סמכינן : [י] כתב בספר התרומה והמצות דאם נתבשלו ביציה ביהוד ונמצא באחד מהן אפרות או קורט דם אסור הכל ואע"ג שחתרבו בבח"ג דגים שנמצא ביניהם דג טמא וכן שריש פולין שנמצא באחד מהן חולע כדפ' לעיל פ"ב שאני הכא דאין רגילות לבשל ביהוד כ"כ ביציה שיהו ל' או כ' ביציה שנאסרו בשלים בתערובות ברוב של היסור ואפי' שיש מהם ס"א יוחר שלא יערה אותן מן המחבת חמין כי שמו ישארו במחבת כ' או ל' ואותו שיש בו קורט דם ויאסרו האחרים לכך טוב להמתין עד שיצטננו קודם שיוציאה מן המים שנתבשלו שם ואם ממחר הוא ישים מים צוננים לצנגם תחלה ע"כ דבריו וכתב בשם רבינו יהודה דאע"כ אין צריך להגעיל המחבת בדבשיל ספק זה אין לחוש שנשארו לבסוף אלא העטר מחבת בחוקת כשרות שהיתה תחילה :

א טור סס ס' אה ממ"ג טס : ב טור סס ס' טו כחג טס ולאוין קלב : ג כל זה כחמ"ג לאוין קלב : ד טור סס ס' אה ממ"ג טס לאוין קלב קמא :

הענין קפילה כהן המחבר דלא סמכין ללא קפילה במסל"ת ואינו נכון דלא בעיין בקפילה מסל"ת דעמיה דקפילה משה דכיון דקפילה הוא ואיתחזק בקפילה לא מרע נפשיה מוחא דעבירה לגלויה ואיכא למיקס ענה דמלתא דהא סוף סוף הא טעמיה ליה וכל כה"ג לא מחזיקין ליה בעדות כלל אלא גלויה מילתא ולפיכך החירו ליה נכרי בשבט אבל כרי חזקיה לא סמכין עליה ומסל"ת ויהי ליה מעלה ולא מוריד נאמרין אלא בעדות אשה בלבד הנהגה בלא הכי נאמן מן הדין וכו' ערוה הוא אלא גלויה מילתא בעמיה הוא אלא דלחמרה בעו דגון מסל"ת ודוקא כהני כחוד חזקיה ברי דאוקמיה רבנן דרינא דמיוניה משה חומר שהמרת נפשיה לכל כהורת עדות לעולם ועל נאמן ומיהו להחמיר נאמן ליה הוכח דסמכה דעתה דקישטא המור כהנא כקדושין כהניא ומרינן אקתו ויכה בעד אהר:

דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן לוי

משום בר קפרא כל איסורי תורה בששים וגרסינן בפרק בתרא דע"א רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו כל איסורין שבתורה בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם ונותן טעם היינו ששים ובשל דבריהם גמי כן גרסינן התם אמר רב נחמן ג"ה בששים ואין גיד מן המנין ולא גיד ממש קאמר דהא קי"ל כמ"ד אין בגידין בנותן טעם כדבעינן למיכתב קמן ורב נחמן דבתרא הוא א"א דס"ל כמ"ד יש בגידין בנותן טעם אלא משום שמו ומשום קנוקנות שבו דאסורין מדרבנן קאמר וכחל שהתירו בששים וכחל מן המנין היינו משום דגופו של כחל בשר הוא וראוי הוא להצטרף עם הבשר לבטל החלב שבו וכו' שכתבנו למעלה והמענה לשיעור ששים מפני שהאיסורין נרגשין ונמעמין בתערוכותן עד שיהא בהיתר ששים כנגדן. וכתב רש"י ז"ל דאפילו מעמוניה ולית ביה טעמא בששים אבל אית ביה טעמא אפי" באלף לא בטיל וכדאמרינן בפמה דוכתא דטעמא לא בטיל ואמרינן התם בשמעתא דהורוע בשלה על ליה בנותן טעם בין יש בהן להעלות באחד ומאה אסור. אלמא טעמא לא בטיל. ומדבריו ז"ל נראה התירו מששים אלא בדליכא קפילא למיטעמיה הא איכא קפילא לעולם אסור עד הטעמיה קפילא ודילמא אית ביה טעמא ולא בטיל והיינו כלבית באלפס דכתיב יוחנן דאמר להו ליטעמיה קפילא ולהחמיר עלייהו קאמר והא דאמר רבא אמור רבנן בששים היינו במין ומינו דליכא למיקס אטעמא וא"ג בדליכא קפילא והרמב"ן ז"ל הקשה עליו אם איתא דר' יוחנן להחמיר אמר רובי מוכח מינה רבא דסמכין אקפילא אלא ודאי כל היכא דאיכא ששים אע"ג דאיכא קפילא לא צריכין למיטעמיה דסמכין אששים דכל היכא דאיכא ששים לא חיישין דילמא איכא טעמא אבל כשהאיסור ניכר ולא נחמיר בהיתר אלא צירו ורוטבו והיה מן הדין שלא לשער אלא במאי דנפיק מיניה אלא דלא ידעינן כמה הוא בכי הא אולין להקל אקפילא ואי טעמיה ליה וליכא טעמא בידוע שנתבטל צירו ורוטבו במיעוט בתוך ההיתר ואע"ג דליכא ששי בשיעור גופו וממשו של איסור והיינו כלבית באלפס אבל כשנימוח גופו של איסור בתוך ההיתר אין סומך אלא אקפילא לפחות מששים ולעולם בששים ואע"ג דאיכא קפילא וטעמיה (ולא טעמיה ליה) וליכא טעמא דאיסורא. אבל בודאי אפילו איכא ששים וטעמיה קפילא ואת ביה טעמא אסור דטעמא ודאי לא בטיל אבאיה קפילא אמרו בקפילא בקי במעמיה הרבה ואפי" בטעם מועט שאין רוב בני אדם מרגישין בו או אפילו סתם בני אדם. מסתברא שאפילו שאר בני אדם שאינם אומנין והדע לך מדאמרי' בפרק גיד הנשה אמר רבא מריש הוה קשיא לי הא התניא קדירה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם בישל בה תרומה לא יבשל בה חולין ואם בישל בנ"ט ואמרינן בשלמא תרומה טעמיה לה בהן אלא בשר בחלב מאן טעמיה לה השתא דא"ר יוחנן סמכין

ובחתיכות וקדרה חמרי לה בקדרה עלמה ואמרינן לה כמה דלעלה קדרה ומס"י ז"ל אביהו של ישראל אם ראינו כגסל עס קודם שהתעטם הסיור וזנו משערין אוסו לאחר שהגסל לכמות שגסל עס ואין כהיתר עשים בו ואמרינן כמה עלטה קדרה מן הסיור לפי כגסל עס היה עס היתר מרובה ונחמטם בבליעת הקדרה ע"כ לשון רש"י ז"ל אלא להאי נישא הכירה להו דכיון שהיה הסיור רבה על האיסור כדי לבטלו אטע"י שהתעטם הסיור לאחר מכן אינו תורח האיסור ולאוסר. וכן פירש גם הרמב"ן ז"ל חמרי לה במלא דבלעט בקדרה משעת נפילה ועד עכשו טעם נחמטם כרוכב על ידי האור ויהי מן האיסור משערין לשעת נפילה לקולא ומשעת דהלכתא כי האו ליטא וקשה לי אלא מעשה נפל איסור לקדרה יש בו עשים ונפל מן הסיור ולא נפשייר עס עשים באיסור הכי גמי דמכיון שביטל חמיה אינו תורח ויעור ח"כ מינו איסור ככל פסחום מששים. ואיכא למימר קולא הוא כמאי דבלעט קדרה והתעטם דרך ביטול משגל עס מה הו"י נפל מן הרוכב ומיעטו בידים אסור עכ"ל הנה שרין הדבר לחמרו לגדולים ממנו אלא שלא שמת ולא ראה ולא ידע איזה הוא מקומן של דברים ולא עוד אלא שאני אומר שעדיין הידוע של הרמב"ן ז"ל אינו מספיק דכיון שהאיסור פסגו ולא נחמטם שטורו לפי מיעוטו של היתר כמה אינו תורח ואוסר ומה בין שניסל על ידי האור לניסל בידו אדם או שניסך לארץ מ"מ האיסור נשאר בתוך היתר מועט. ואדרבה הני אומר שהיה גדין שאפילו ניסל היינו בידים לא יחזור האיסור ויאסור בכמותו לפי שאנו רואים את האיסור שפולט ליד רוכבו בחוך הקדרה ועערבן עס כל מה שיש בקדרה ולפי השבון ולפיכך אסור הערובתו עד שיהא בו עשים כנגדו ובכולו משערין וכיון שכן אינו רואין כאלו פלג מעט מעט בחוך הקדרה את שלו וחזור ובלע מעט מעט מן הסיור שחזה לו ולפיכך כשהוא עוסל מן הרוכב שנקדרה יש לומר שאנו רואין כאלו נפל מן האיסור כנגדו לפי השבון ואין רואין מה שנטל כאילו נפל מן הסיור לבדו ואטע"י ששיעור האיסור שבו לפנינו עכשו כמו שהיה אין אומרים שלא פ"ס כלל שא"כ ח"ף הוא לא יאסור אלא בכדי שיעור כפי מה שהתעטם נפשו ושיעורו וכיון שכן יש לנו להחיר ממה נפסך ומיהו כגסל לקדרה חמרה אין שנקדריה בן שנקדריה יש מיהא לא פ"ס כיום כדי שחמיר כחן פלג מליירו ורופכו ועירבו עס מה שנקדרה וחלקו בכל לפי השבון ובלע ממה שחזקה לו ולפיכך משערין בקדרה זו החמרה לפי כולו אבל בקדרה הראשונה היה כחשכר להחיר מ"מ כמו שאמרתי ולפיכך צריכא רבה מה שאמר המחבר דאטע"י שיש לדון להחיר מספק הולכין בו להחמיר גם מה שאמר רש"י אין האיסור ניכר ובכל בחוך הקדרה כל זמן שהאיסור קיים ולא נמוח אסור ליטול מן הקדרה. ממה שנמכר לו שהיה היתר לפי שטכשו נחמטתה היתר ועכשו האיסור בודאי פסחום מששים ע"כ מן הדומה שאינו חמ"כ כשחמרו משערין כרוכב ובקיסה ובחתיכות על כרמינו היה להם לומר ובלבד שלא יאכל עד שיטען וכל שכן לישנא דמשערין בקדרה עלמה וכפי מה שפירשו בקדרה עמיה בחרטי הקדרה שהקדרה בעלמה ממה שנמכר שיהו היתר היא ח"כ לא יאכל כלום כשהוא חס עד שיטען וח"ס שכן הדברים ח"כ אפשר דלא לישתמיט חס אמורא כמד דוכתא דליתא הכין. ועוד שא"כ חתיכת איסור שנטלה בחוך הקדרה כיצד הוא עושה ואפי" לאחר שנטען הכל כשיאכל כרוכב והקיסה אינו אוכל החתיכות עמין יחד ולפי השבון וח"כ עכשו נשאר החתיכה האסורה בחוך שאני החתיכות שאין בהן כדי לבטלה ואל שחיבה שהחתיכה בטלה כרוכב בחוך שאר החתיכות דיבש ביבש בטלה כרוכב דהיינו למאן דסבירא להו הכין. אבל למאן דסבירא להו דלפילו יבש ביבש בני עשים מאי איכא למימר מי ינמח דהאי הוי חופתייהו. ועוד דלכ"ע הכא דליכא אלא שמי חתיכות חופתייהו וכו' ע"כ כאלו לפי מה שאמרתי שרואין כאלו פלג מעט

וחמירי לשער בכולה בזמן ששעמו לשבת הוששין שמה יש בחבשיל נתינת טעם נותנת טעם לפגם הרי זה כאילו טעמוהו ואין בו טעם האיסור ומותר: איסור שאינו פוגם בפני עצמו אפי" סייעו דברים אחרים בפנימיהו אפי" כן מותר. כיצד איסור שנתערב בשביל לתוך קדירה שיש בה תבלין או מליח כרובה ולולי ריכוז התבלין או המליח לא היה האיסור פוגם אפי" כן מותר. ברא"ב בפוגם מותרותיו ועד כפוי-אבל השביחה ולבשוק פוגם אסור כיצד י"ן שגסל לתוך גרסין צונני והשביחה

מזינו איסור ככל פסחום מששים. ואיכא למימר קולא הוא כמאי דבלעט קדרה והתעטם דרך ביטול משגל עס מה הו"י נפל מן הרוכב ומיעטו בידים אסור עכ"ל הנה שרין הדבר לחמרו לגדולים ממנו אלא שלא שמת ולא ראה ולא ידע איזה הוא מקומן של דברים ולא עוד אלא שאני אומר שעדיין הידוע של הרמב"ן ז"ל אינו מספיק דכיון שהאיסור פסגו ולא נחמטם שטורו לפי מיעוטו של היתר כמה אינו תורח ואוסר ומה בין שניסל על ידי האור לניסל בידו אדם או שניסך לארץ מ"מ האיסור נשאר בתוך היתר מועט. ואדרבה הני אומר שהיה גדין שאפילו ניסל היינו בידים לא יחזור האיסור ויאסור בכמותו לפי שאנו רואים את האיסור שפולט ליד רוכבו בחוך הקדרה ועערבן עס כל מה שיש בקדרה ולפי השבון ולפיכך אסור הערובתו עד שיהא בו עשים כנגדו ובכולו משערין וכיון שכן אינו רואין כאלו פלג מעט מעט בחוך הקדרה את שלו וחזור ובלע מעט מעט מן הסיור שחזה לו ולפיכך כשהוא עוסל מן הרוכב שנקדרה יש לומר שאנו רואין כאלו נפל מן האיסור כנגדו לפי השבון ואין רואין מה שנטל כאילו נפל מן הסיור לבדו ואטע"י ששיעור האיסור שבו לפנינו עכשו כמו שהיה אין אומרים שלא פ"ס כלל שא"כ ח"ף הוא לא יאסור אלא בכדי שיעור כפי מה שהתעטם נפשו ושיעורו וכיון שכן יש לנו להחיר ממה נפסך ומיהו כגסל לקדרה חמרה אין שנקדריה בן שנקדריה יש מיהא לא פ"ס כיום כדי שחמיר כחן פלג מליירו ורופכו ועירבו עס מה שנקדרה וחלקו בכל לפי השבון ובלע ממה שחזקה לו ולפיכך משערין בקדרה זו החמרה לפי כולו אבל בקדרה הראשונה היה כחשכר להחיר מ"מ כמו שאמרתי ולפיכך צריכא רבה מה שאמר המחבר דאטע"י שיש לדון להחיר מספק הולכין בו להחמיר גם מה שאמר רש"י אין האיסור ניכר ובכל בחוך הקדרה כל זמן שהאיסור קיים ולא נמוח אסור ליטול מן הקדרה. ממה שנמכר לו שהיה היתר לפי שטכשו נחמטתה היתר ועכשו האיסור בודאי פסחום מששים ע"כ מן הדומה שאינו חמ"כ כשחמרו משערין כרוכב ובקיסה ובחתיכות על כרמינו היה להם לומר ובלבד שלא יאכל עד שיטען וכל שכן לישנא דמשערין בקדרה עלמה וכפי מה שפירשו בקדרה עמיה בחרטי הקדרה שהקדרה בעלמה ממה שנמכר שיהו היתר היא ח"כ לא יאכל כלום כשהוא חס עד שיטען וח"ס שכן הדברים ח"כ אפשר דלא לישתמיט חס אמורא כמד דוכתא דליתא הכין. ועוד שא"כ חתיכת איסור שנטלה בחוך הקדרה כיצד הוא עושה ואפי" לאחר שנטען הכל כשיאכל כרוכב והקיסה אינו אוכל החתיכות עמין יחד ולפי השבון וח"כ עכשו נשאר החתיכה האסורה בחוך שאני החתיכות שאין בהן כדי לבטלה ואל שחיבה שהחתיכה בטלה כרוכב בחוך שאר החתיכות דיבש ביבש בטלה כרוכב דהיינו למאן דסבירא להו הכין. אבל למאן דסבירא להו דלפילו יבש ביבש בני עשים מאי איכא למימר מי ינמח דהאי הוי חופתייהו. ועוד דלכ"ע הכא דליכא אלא שמי חתיכות חופתייהו וכו' ע"כ כאלו לפי מה שאמרתי שרואין כאלו פלג מעט

וחמירי לשער בכולה בזמן ששעמו לשבת הוששין שמה יש בחבשיל נתינת טעם נותנת טעם לפגם הרי זה כאילו טעמוהו ואין בו טעם האיסור ומותר: איסור שאינו פוגם בפני עצמו אפי" סייעו דברים אחרים בפנימיהו אפי" כן מותר. כיצד איסור שנתערב בשביל לתוך קדירה שיש בה תבלין או מליח כרובה ולולי ריכוז התבלין או המליח לא היה האיסור פוגם אפי" כן מותר. ברא"ב בפוגם מותרותיו ועד כפוי-אבל השביחה ולבשוק פוגם אסור כיצד י"ן שגסל לתוך גרסין צונני והשביחה

וחמירי לשער בכולה בזמן ששעמו לשבת הוששין שמה יש בחבשיל נתינת טעם נותנת טעם לפגם הרי זה כאילו טעמוהו ואין בו טעם האיסור ומותר: איסור שאינו פוגם בפני עצמו אפי" סייעו דברים אחרים בפנימיהו אפי" כן מותר. כיצד איסור שנתערב בשביל לתוך קדירה שיש בה תבלין או מליח כרובה ולולי ריכוז התבלין או המליח לא היה האיסור פוגם אפי" כן מותר. ברא"ב בפוגם מותרותיו ועד כפוי-אבל השביחה ולבשוק פוגם אסור כיצד י"ן שגסל לתוך גרסין צונני והשביחה

צ איסור שער בה דין בריה דבר שבמנין וראוי להתכבד והותר

ושאר הצדדין שאין מתבטלין אין נפקות' אם נוצר באיסורו א"ל כמו כברי רק שלא יהא איסורו ע"י בליעה והכי הוי איסורו מגופו ולא מבליעת איסור ולשון סה"ת

וצפור טהור שנתבלה או שטרפה אע"פ שאין קרוי בריה כדאיתא פ' כ"ה מ"מ אם הוא דבר שבמנין או ראוי להתכבד לא בטיל עכ"ל. והא דכתב בסמ"ק וצפור שנתבלה או שטרפה לא הוי בריה ומשמע שכתב היינו לפי שברחו את שדרכו למנות לעולם לימנות שנינו דהיינו את שדרכו למנות לעולם אבל אנו שקיי"ל כמד"א כל שדרכו כ"י הוי דבר שדרכו לימנות ואין בטל ואפילו אם נחטבו ראשו ורגליו וחוטר ממנו כל הבני מעיים דרך ג"כ לימנות כן במנין ולא גרע מרגלי בהמה. וה"ה כל ודאי איסור דרבנן שדרכו למנות אינו בטל ואפילו בא"ף. וכתב ה"מכ"ס פ' ט"ז דא"מ ומיתי ליה ג"כ כ"י"ד וראה לי שה"ה כל דבר חשוב

אצל בני המקום לפי הזמן ולפי המקום אשר הוא שם אינו בטל אפילו בא"ף עכ"ל: ד לכ"ר שיש לו מתירין כיצד כגון לאן כיצד שנוולדה כ"י"ט ואפי' אם רק ספק לנו אם נולדה כ"י"ט ונתערבה אפילו בא"ף

הכל אסור ואפי' המאכל שליבנו בה (והג"ה) כדאיתא לקמן סימן י"ז וכן כ"ד שהיא משום מוקצה ונולד ואיסור הכנה ביום טוב (א) וכן תבואה חדשה שנתערבה בישנה לפני העומר ידש לה הותר לאחר העומר וכן הותר מן היין שאומר יין זה אסור עלי ונפל ממנו ליין אחר אפי' סיפה קטנה לחכית

(א) וכ"כ בטעמי וכתב מה מלמד מנעול מן הפילה ועי' יש על גלות טלה מה מותרת מה: עגולה כ"י"ט. וכתב ו"ע מלמד מה מותרת מה: דר זהב

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

צא איסור שער בה דין בריה דבר שבמנין וראוי להתכבד והותר

להתכבד דכל דבר הואי לתקן בין ע"י שתתמיצו בו הפתג' אומנת כמודכי בפק מליחה בין ע"י הטרט שערות או נוצות או כישול כענין שחזא אז ראוי ליתן לפני האורחים נכבדים בלי ציורף תבלין וכה"ג קרוי שפיר עתה חתיכה ראוייה להתכבד דלא קאמרין הוראיה להתכבד אלא לשיעורא שתהא גדולה וראוי לכבד בה אורח לכשתחובשל ויש אומרים עוד דבריה שלמה אין ראוי ליתן לפני אורחים ודברי הבאי הן וכי כשביל שראוי לחלק לכמה חתיכות חשובות גרע טפי כש"כ דהשיב טפי משמע אף שדרכו למנות עכ"ל. ולכן חצי בהמה גדולה וכל כהאי גוונא כל חלק חשוב ממנה הוי שפיר ראוייה להתכבד. אבל שלימה תפיק ליה משום דהוי דבר שבמנין וכ"כ בסמ"ק דהא דאמרין שאם נתקן אבר אחד ממלה בטילה חשיבותה ה"מ בקמנה אבל שרץ גדול שישאר בו ענין שיהא ראוי להתכבד לפני אורחים אפילו בא"ף לא בטיל דאע"פ דבטל מתורת בריה מ"מ יש בו משום ראוי להתכבד דאם לא כן דבר הנוצר באיסורו הוי קל מנבילה שכל חתיכה ממנה הראוי להתכבד אינה בטלה לעולם:

הקדש או של א"י וחומץ של יין דבר חריף מסתם יום בתבשיל אע"פ שבמנין בטל והא שנועשה לטעם אין בטל כדמפרשינן לקמן וגם משום שמתפשט טעמו ליותר מ' וכתב בא"י והיינו דוקא למקום שנגיע טעמו עכ"ל. ואין חילוק בין שנתנה בכוונה להטעם או שנפל בו מאליו וכן משמע מ' המכ"ס פ' ט"ז דא"מ קידרה שנפל בה תבלין של איסור הוחם ודאי לא נתנם בו בכוונה. ולא קיי"ל כמח"ר' דמקיל ומיהו דרבו בכך ודאי בעינן כדאי לקמן וכן שמרי יין נסך

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

הנהרות

צב איסור שער בה דין בריה ודבר שבמנין וראוי להתכבד והיתר

כשהאיסור והיתור כל אהזי מבורך ותיכר
 במקומו כי החם אבל באיסור המעורב ואין
 ניכר בהיתור הוי הקביעות רק מדרבנן ואפילו
 בבעלי חיים אע"פ שאין נבלע בהיתור:
 ז ולכן ספקות כל הבריות לקולא. פירש
 אי הוי ספיקא לנו אי הוי בריה או
 לא הוי ספיקא דרבנן ומתבטל שפיר בלח
 וביבש ובשיעור כשאר איסורים. פי' שהאיסור
 והאי והחשיבות ספק. כגון שספק לנו בבריה.
 ודרכו לימנות. אי הוי שלם ואי הוי ראוי
 להתכבד וחרף. ואם היא זאת הביצה שנוולדה
 בייט. אבל אם הוא חשוב כודאי וספק לנו
 באיסורא אם הוא אסורא אם לאו כגון ביצי
 ספק טריפה וכדו"ג שנחערב זה לא נקרא
 ספק בריה ואם היא דאורייתא ואפי' באלף
 לא בטיל כדאיחא לקמן. אבל ספק חשיבות
 בטל אפילו בדבר חרף ונעשה לטעם דאע"פ
 דקיי"ל טעם כעיקר בשאין מינו דאורייתא
 לטעם ס' מגופה דאיסור. אבל להצריך ס'
 נגד כל טעם ס' שלו (הג"ה) לא כמו שכתב
 ר"ת גופיה דאין העמדת גבינה אסור
 מדאורייתא אלא בס'. מכל שכן ביצה
 שמתפשט טעמו ליותר מס'. דהוא טעם
 משוה לא חשיב טעם דאורייתא כלל ועוד
 דשאר חשיב וזכא במין במינו כדאיחא לקמן.
 מלבד דבר שיש לו מתירין ידאפי' ספיקא
 במשוה כדאיחא לעיל. וכולן אם יש בהן
 ס"ס מותרין בלתי ביטול כלל כדאיחא לקמן:
 ח וכתב עוד פי' גיד הנשה וכל הדברים
 שאינם מתבטל היינו דווקא

הגהות הרמ"א

כשהאיסור בא בהן מגופם אבל אם בא להן
 רק ע"י בליעה במקום אחד בטל בשיעורא
 עכ"ל. והיינו אפילו לאותו שואטר מבליעת
 בריה כגון עוף כשר והתיכה כשרה הוראה
 להתכבד שואטרה מבליעת איסור שאינו
 מתבטל. בטלינן שפיר כשיעורו אע"פ שלא
 נתרסק והן בודאי ביניהם מלבד כשר בחלב
 הגהות הרמ"א
 צח שם סי' ז', דאפי' ספיקא במשוה. והיינו דספק אם נולדה ביי"ט אם לא אבל ספק אם היא זאת הביצה
 שנוולדה ביי"ט בטל כדלעיל בסמ"ך.

צב איסור שער בה דין בריה ודבר שבמנין וראוי להתכבד והיתר

ואפילו התיריפים מאד המותרים לאכול חוץ
 לסעודה בכרכת שני"ב מחמת שהתבלין בהן
 עיקר. דמאחר שאין איסור התבלין מגופה
 בטלין שפיר כס' ומסתמא יש בקמח ס'
 נגדו וכבר נתבטלו אבל מטעם דסתם כלי
 א"י אינם כ"י לא הוי מתירין אותם דבדבר
 חרף אין נפקותא בכ"י או לאו כדאי' לקמן
 וגם אין אסור משום בשולי א"י אע"פ שאינם
 בכלל היתר הפת מדלא מברכין עליהם
 המוציא מטעם שהתבלין בהן עיקר. דהתבלין
 נאכלין כשזן היין כדמפי' במדרכי בשם
 ראבי"ה גבי זנגביל"א רטיבא אבל חתיכת
 בשר (הג"ה) שנחבשל בלא מליחה או נמלח
 בלי הדחה. ועוף שנמלג בכלי א' לא מקרי
 אסורו מגופו כדאיחא לקמן בתשובת שני
 החיכות ואם נחערב בטל שפיר בשיעורא
 בלח וביבש כשאר איסורי' אפי' אם החתיכה
 ראויה להתכבד היא דהא אין איסור בבשר
 עצמו אם היה מתקנו כראוי והיה מותר
 לאוכלו חי בלתי מליחה כלל כדאיחא לעיל:
 יא וכתב בא"י וכן פירי שבו תולע ונתערב
 לא הוה ברייה. שהוי מקבלת טעם
 התולע נאסר ולא מעצמו עכ"ל והיינו אפילו
 פירות גסות שדרכן לימנות ואפילו אם לא
 הוציא התולע עדיין מהפירי דמ"מ יכול
 לאכול כל הפירות עצמן כשבודקן מתלעה א.
 וכתב הרא"ש פי' בתרא דעבודי' וזה ואם
 האטר שאין מתבטל אפי' באלף אסור בהנאה
 אסור כל תערובתו בהנאה עכ"ל. אמנם אם
 נחערב מהתערובת לא אמרינן ביה שכל
 החתיכה ר"י כדאיחא לעיל:
 יב והרשב"י ר"י וה"ה כל איסור הקבוע וניכר
 מקומו אסור בכל שהוא ואפי'
 אינם מהדברים החשובים דתנן תשעה תנויות
 מוכרות בשו' שחוטפה ואחת בשו' נבלה ולקח
 מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח
 אסור. נמצא שיש ב' מינים קבוע ודווקא
 הגהות

הגהות הרמ"א

שנולד הספק במקום קביעות כגון שלקח
 ואינו יודע מאיזה מהן לקח דאו לא הפסיד
 קביעותו וכן אם ראינו שפירש ולא ידעינן
 המקום שפירש הימנו וכן אם לקחו הא"י
 בפנינו ואין אנו יודעין מאיזה מהן לקח
 אבל אם נולד הספק שלא במקום קביעותו
 שהיינו שפירש שלא בפנינו כגון שנמצא או
 שלקחו א"י שלא בפנינו מותר דכל דפירש
 מרובא קפירש עכ"ל והיינו אפי' חתיכה
 שאין ראויה להתכבד אסור בכל שהוא פי'
 שאין חולכין בו אחר הרוב להחזירו מטעם
 מרובא קא פירש עכ"ל. ואע"פ שאין חשובה.
 ואע"ג שכבר אסור חכמים כל כשר שנמצא
 ולקחו א"י שלא בפנינו כדאיחא לעיל. מ"מ
 נ"מ דהיכא שנוולד הספק במקום הקביעות
 הוי הקביעות דאורייתא כדאי' בתו' ובמדרכי
 פ"ק דפסחים ודינן בספיקותא לחומרא אבל
 במה שנוולד חכמים כגון בממצא לקח א"י
 שלא בפנינו הוי כההיא קביעות דלעיל
 וספיקא לקולא משום דבספק לא גזרו.
 ומאחר שהיכא שנוולד הספק במקום הקביעות
 הוי הקביעות דאורייתא אם החתיכה ראויה
 להתכבד (הג"ה) ונתערב וכולן אסורות כל זמן
 איסור דאורי' שנחערב וכולן אסורות כל זמן
 שהן שלמים מק"ו מביצת ספק טריפה
 שנחערבה דלקמן אבל אם אין ראוי לא גרע
 משאר איסורין דאורייתא שמתבטלין ומיהו
 כגמצא ולקחו א"י שלא בפנינו שאיסורו רק
 מדרבנן ודאי אם נתערבה באחרות כשל
 ברוב בעלמא אע"פ שהחתיכה ראויה
 להתכבד מטעם ס"ס פירש שבכל אחד
 מהתערובת יש בו ס"ס שמה שיריה היא
 שנחערבה ואת"ל זאת שמה כשיריה היא
 וכדרבנן א"י שהוי הספיקות כגוף אחד
 ומ"מ צריך ס"ס להחזיר דהא דאמר ספקא
 דרבנן לקולא כגון ביצת נבלה וכדו"ג אבל
 מה שיש בו חששת דאורייתא אע"פ

אם ללג אמרי' שהיי' יכול הפירי נטולטמו דכשנחערב ליותר מפי' שפירש עכ"ל.

הגהות הרמ"א
 שנוולד הספק במקום קביעות כגון שלקח
 ואינו יודע מאיזה מהן לקח דאו לא הפסיד
 קביעותו וכן אם ראינו שפירש ולא ידעינן
 המקום שפירש הימנו וכן אם לקחו הא"י
 בפנינו ואין אנו יודעין מאיזה מהן לקח
 אבל אם נולד הספק שלא במקום קביעותו
 שהיינו שפירש שלא בפנינו כגון שנמצא או
 שלקחו א"י שלא בפנינו מותר דכל דפירש
 מרובא קפירש עכ"ל והיינו אפי' חתיכה
 שאין ראויה להתכבד אסור בכל שהוא פי'
 שאין חולכין בו אחר הרוב להחזירו מטעם
 מרובא קא פירש עכ"ל. ואע"פ שאין חשובה.
 ואע"ג שכבר אסור חכמים כל כשר שנמצא
 ולקחו א"י שלא בפנינו כדאיחא לעיל. מ"מ
 נ"מ דהיכא שנוולד הספק במקום הקביעות
 הוי הקביעות דאורייתא כדאי' בתו' ובמדרכי
 פ"ק דפסחים ודינן בספיקותא לחומרא אבל
 במה שנוולד חכמים כגון בממצא לקח א"י
 שלא בפנינו הוי כההיא קביעות דלעיל
 וספיקא לקולא משום דבספק לא גזרו.
 ומאחר שהיכא שנוולד הספק במקום הקביעות
 הוי הקביעות דאורייתא אם החתיכה ראויה
 להתכבד (הג"ה) ונתערב וכולן אסורות כל זמן
 איסור דאורי' שנחערב וכולן אסורות כל זמן
 שהן שלמים מק"ו מביצת ספק טריפה
 שנחערבה דלקמן אבל אם אין ראוי לא גרע
 משאר איסורין דאורייתא שמתבטלין ומיהו
 כגמצא ולקחו א"י שלא בפנינו שאיסורו רק
 מדרבנן ודאי אם נתערבה באחרות כשל
 ברוב בעלמא אע"פ שהחתיכה ראויה
 להתכבד מטעם ס"ס פירש שבכל אחד
 מהתערובת יש בו ס"ס שמה שיריה היא
 שנחערבה ואת"ל זאת שמה כשיריה היא
 וכדרבנן א"י שהוי הספיקות כגוף אחד
 ומ"מ צריך ס"ס להחזיר דהא דאמר ספקא
 דרבנן לקולא כגון ביצת נבלה וכדו"ג אבל
 מה שיש בו חששת דאורייתא אע"פ

לדן מוקן ע"פ זו השמט
וכע עקל כסף וכלת
שלתם הניה למ' סמ"א
וימים וימינו כן:
לח מוקן ע"פ מגד שמים
ויו השמט:
לן וכלת סמ"א סמ"א
כלל פניהם סמ"א ו סמ"א
נפשות דמוהר. (משפחה
שזום):
לן לטעם נפמיה ליתא
ועין סמ"א פו סמ"א דעם
לוח ג ובסמ"א 5 נמשכות
וכס לוח ב:
לח מוקן כדפוס זלנקה
מקניו:
לח לית סס נמוסות
מזמ"ס ועין בית מלך
סס סמ"א ה. ונמוסות
ע"י לה א ד"ס מפני
מנו ק:

ראיה, דאם לא כן איך יפרנס הר"ן ז"ל משנה זו, דסובר כל
שנגש הטעם מן התורה לא בטל אפילו באלף, אמאי מותר
לכהנים. אמנם יש לומר דמיירי שאין שווין בטעמן, ועיין
בעבודה זרה ס"ו [ע"א] ושבת פ"ט [ע"ב] ובתוספות יום טוב
בערלה פרק ב' [שם]. ובהיות שהדברים עמוקים ואין אתנו
יודע מה, לא הארכתי בו, וכעת הדבר צריך עיון י"י. ועיין
מה שכתבתי בפתיחה להלכות בשר בחלב י"י. והא דסלק
מינו כמי שאינו [חולין ק, כ], יש לומר טעם כעיקר דרבנן
לרבא, או שאר תירוצים:

ועיין בט"ז [ארי"ה] בהלכות שבת סימן שי"ח אות ט"ו מה
שתמה על רמ"א, ואמר דתבלין של איסור והיתור ואין
באחד מהן כדי [לחמץ] [לחבל] י"י, לא שרי אלא כשנתערבו
קודם ואח"כ גפלו לקדירה, אבל אם תחלה נפל היתור ואח"כ
איסור, הוא הגורם ואוסר, יע"ש. ובאמת בערלה פרק ב'
משנה י"א שאור של חולין אף שנפל תרומה לסוף שרי
לרבנן, עיין בר"מ שם [מאכלות אסורות טו, טז]. וכן מעמיד,
משמע אף כזה אחר זה, אפילו הכי כל שאין באיסור לכד
להעמיד שרי, עיין סימן פ"ז בט"ז [ס"ק יג] ושי"ך [ס"ק לח].
שוב ראיתי באליה רבא [סימן שי"ח] אות כ"ד עמוד בזה ממשנה
דערלה, יע"ש. באופן שדברי י"י קשים להולמים במה שאוסר
שם. וכפי הנראה כל זה וזה גורם אף כזה אחר זה, כל שאין
באיסור לכד לפעול פעולתו, אף שגם בהיתור אין כח, אפילו
הכי שרי, בין זה כזה אחר זה ובין בבת אחת, וכדאמרן:
ודבר המעמיד דלא בטיל, הוא ג"כ מדרבנן. ואף מאן דאמר
בטעמא הוה מן התורה, מודה במעמיד דאין בו טעם,
אלא הואיל ופעולתו ניכר גזרו ביה רבנן. ועיין מגן אברהם
להלכות פסח סימן תמ"ב אות ט' כתב להטור [שם עמוד שס]
דבר המעמיד דבר תורה, יע"ש. ובחק יעקב שם אות (ט"ו)
[טז] כתב בפשיטות דמעמיד רק מדרבנן הוא. ועיין בתוספות
ובחים פרק כל הובחים י"י. ודע, דבר המעמיד שאין איסורו
בפני עצמו לא הוי מעמיד, כמו המעמיד בעור קיבת כשירה,
עיין סימן פ"ז [סעיף יא] ובשי"ך אות ל' ול"ה. והוא הדין
בטעם הדין כן. ועיין בסימן צ"ח בט"ז אות י"א, שומן
בחלב, כיון שכל אחד היחיד לא הוה טעמא. והמנחת יעקב
כלל פ"ה אות ס"ג תמה עליו, וכתב דמאיסור והיתור הארוך
כלל כ"ה דין (ב'). [ה] [ח] לא משמע כן. ואינו יודע מאי
שנא ממעמיד. ובשלמא להר"ן שפיר יש לחלק, מה שאין
כן, לדין תרומתו מדרבנן, א"כ כל שאין טעם גמור דהיינו
למעלה מששים לא גזרו כל שאין איסור בפני עצמו. ומיהו
יש לומר מעמיד לית ביה טעם כלל, אלא דניכר פעולתו
ואסור מדרבנן, ומשום הכי בבשר בחלב שרי דכל אחד היתור
הוא, מה שאין כן בדבר דעביד לטעמא דמדרבנן אסור מחמת
טעם. קליש דאית ביה, יראה דגם בשר בחלב ראוי לאסור
מדרבנן על כל פנים. ולזה יש לומר כיון דהתורה התירתו
בפירוש, דדוקא דרך ביטול [אסרה תורה] שהוא טעם גמור,
אין כח ביד חז"ל לגזור ולאסור בטעם קלוש, דומה לזה
מה שכתב הט"ז בסימן ק"ז [ס"ק א]. ובעיקר הדין אי שומן
חשיב דבר דעביד לטעמא וכן חמאה, וכיצד דין ביטולם,
אבאר בעזרת השם יתברך בסימן צ"ח בט"ז [משבצות זהב]
אות י"א, וכאן אין להאריך:

הפרק השני:

בדיני בריה ותחיקה הראויה להתכבד ובעלי חיים ודבר שיש
לו מתירין וכעדשה משרץ, אין להם ביטול אפילו
באלף:
כבר ביארנו דכל האיסורין למעלה מששים הם דרבנן, ומן
התורה הכל בטל בששים. ואף תרומה וערלה וכלאי
הכרם בטילין מן התורה ביכש ברוב, וכלח בששים באינו
מינו. ומדרבנן הוסיפו בשיעורם במינם, תרומה באחד זמאה,
וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתיים, כמינם דדוקא. ואמנם

ודע, הביצה מיקרי דררא דשומן. ובסימן ק"ה [שפתי דעת
אות לח] אבאר עוד *:

החלק השלישי:

בביאור דברים שאין להם ביטול בששים:

הפרק הראשון:

הנה קיימא לן כל אסורין שבתורה בטילין בששים, משום
שעל פי הרוב כל שיש ששים אין נותן טעם. ומיהו
לפעמים נותן טעם ביותר מששים, אלא דאזלינן כתר רובא.
ויש דברים שאין בטילים אפילו באלף. כיצד, דברים דעבידי
לטעם אין בטל, וכן דבר המעמיד אין בטל. והוא מבואר
בסימן צ"ח סעיף (ד') [ח] בהג"ה. ודבר המעמיד, בסימן
פ"ז סעיף י"א, וכדבעינן למימר קמן:
ודע, דבר דעביד לטעם דלא בטיל ביותר מששים, כתב
איסור והיתור הארוך כלל כ"ה [דין ז] הביאו השי"ך
בסימן צ"ח אות כ"ה דהוא מדרבנן. והפרי חדש אות (כ"י)
[כה] ערער על זה, דטעמא מן התורה לא בטיל. והכתי
ופלתי אות (י"א) [ט] ג"כ מגמגם בזה. ועיין במנחת כהן [ספר
התערובות] פרק ג' [ד"ה ואמנם דעת] ופרק ה' [ד"ה וראוי שתירץ]
מחלק א', הביא זה במחלוקת, להר"ן בפרק גיד הנשה [חולין
לה, ב] סוף דבור ראשון כל שטעם נרגש, אפילו באלף דבר
תורה. והטור בשם ר"ת בסימן צ"ח [עמוד רמט] כל למעלה
מששים הוי דרבנן. וצריך לומר דטעם קלוש לא אסרה תורה.
הן אמת שאין אני רואה ראייה מסימן צ"ח, דמה שכתב הטור
לר"ת אוסר דבר תורה עד ששים, הוא כפשוטו לומר דיותר
מששים מסתמא אין בו טעם, הא כל שנרגש הוה דבר תורה
אפילו באלף. גם מה שכתב השי"ך [שם] בשם איסור והיתור
הארוך [כלל כה דין כז] לסמוך אעובד כוכבים עכשיו בטעם
ביותר מששים, לא ידענא, אם הוה דרבנן א"כ בכל איסור
דרבנן נימא לסמוך, וזה לא שמענו מעולם. ובסימן צ"ח
[שפתי דעת אות כט] אבאר:

נסתפקתי, חצי זית בשר שחוטתו וחצי זית בשר גבילה
שנפלו (לס') [לשלשים] י"י זיתי ירקות וכדומה
לאינו מינו, אי מן התורה אסור, או מותר. אף מדרבנן. מי
אמרינן כיון דיש ששים נגד חצי זית איסור שרי, או דלמא
כיון דעכשיו הטעם בשר נרגש, וחזין אוכל יטעם [ע"פ איוב
יב, יא], א"כ הרי טעם טעמא דאיסורא, וכמו שכתב הרשב"א
בחידישו' בשמעתתא דזרוע בשילה [חולין צח, ב ד"ה אבל]
ועיין סימן צ"ט [סעיף ו בהגה] חזרו וניעור אם נפל ממין
הראשון, אפשר לאו דוקא, הוא הדין היתור ממין הראשון
נמי אסור. ומדינא אם נפל חצי זית איסור וחצי ומשהו
היתור לאינו מינו, כיון דמן התורה סלק את שאינו מינו כאלו
אינו, וליכא איסור תורה, אף מדרבנן שרי כל שיש [בא'
[באינו מינו] י"י ששים נגד האיסור לכד, דלכא למיגזר אטו
אינו מינו דהא על כל פנים יש ששים נגד האיסור, עיין ט"ז
בסימן צ"ח אות ה'. כי מיבעיא לי במחצה או רוב איסור,
הרי על כל פנים נרגש וטעם טעם האיסור:

ופשיטנא לה לכאורה מהדא מתניתין דערלה פרק ב' משנה
ט"ו, תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם ואין
באחד כדי לחבל ונצטרפו ותבלו, מותר לכהנים ואסורים
לזרים. וכן הלכה, כמו שכתב הר"מ בפרק י"ו מהלכות
מאכלות אסורות הלכה (י"ו) [יג]. ואמאי מותר לכהנים הא
טעמא לא בטיל, ונצטרף ההיתור עם האיסור והרי נרגש
הטעם, וטעם כעיקר דבר תורה לדין. וכי הימא הלא בלאו
הכי מבואר בכמה דוכתי ובאר"ח סימן שי"ח [סעיף ט בהגה]
דמלח בטל על גבי אוכל דאין כזה כדי לחבל בו, ולא
אמרינן מכל מקום עכשיו נרגש הטעם, עיין מגן אברהם אות
ל"א, וט"ז אות ט"ו. יש לומר דיותר מששים מדרבנן הוא,
וכל שאין באיסור לחוד לחבל לא גזרו. אמנם ממשנה שפיר

פירוש הקצר הלכות תערוכות ס' צח פירוש הארוך יד

14

תחמת להחיות כ"ל אשר לא שייך בנב"ח משא"כ כאן
 הא נחשב שזמן ממנו אך דנימא שנחבטל וכיון שחכמי
 אמרו שזה אינו בטל חו"י כאלו תערוכות בנ"ח ודוק.
 ומ"ש הפ"מ בהפתיחה כיון שהחורה הותרה בפירוש דוקא
 דרך ביטול אין כח ביד חכמים
 לאסור דומה למ"ש הט"ז סי'
 קי"ז מעולם לא שמעתי כזה
 דהא יותר הותרה דוקא דרך
 ביטול ולא ע"י כבוש ומלוח

וכן דוקא בדי וחכמים אסרו בכל נוי ואינו דומה
 כלל לסי' קי"ז דשם כתבה החורה בפירוש יעשה לכל
 מלאכה. ודע דזה אין להקשות על הט"ז דהגם דאין
 האסר המאכל הא השומן האסר וחו"י איסור ויאסור
 החבשיל ו"ל דכל שיש ס' גס על השומן אינו חל איסור
 כמו שבארתי בס' ס"ט ס"ק ס"ז אות ו"א וע"ש:
 ובין בבוא דמסיק דאי נקראין חבלין אלא דברים חריפים
 הביאו בשם הרמב"ם בפ"ב דערלה דכתב
 מבוחר דאל תעלה על דעתך כן אלא כל דבר שמחבל
 בו החבשיל כגון השומים ובלליס והשמן והחומץ והיין
 כולן נקראין חבלין כשארם מתכוין לחבל בהם או בזולתם
 קדירתו וחבשילו עכ"ל ושם אינו חריף כלל וכן כל
 מה שמכוין לחבל ועיין במ"ש שם ס"ק ס"א והגארה
 בזה דודאי סתם חבלין הם דברים חריפים ומה שיש
 להם ריח טוב והם באמת משתמא ל"ט הרבה כמו
 דאמרין בגמרא ולהוי כפלפלין וחבלין דאפילו באלף
 לא בטל ומתפ"ץ שיטורי חכמים אין לך ל"ט באיסורין
 יותר מכלל וקפליט הרי דכל איסורין משתמא אינו

(לו) אפילו באלף לא בטל - כתב הש"ך בשם אור"ה דכל
 למעלה ממ' אינו אסור אלא מדרבנן ודעת הר"ן
 שהוא מדאורייתא וכו' משמעות הפוסקים זולת אס' אין
 גוף טעם הדבר נרגש זולת שמתקן המאכל זה אינו
 אלא מדרבנן וזה הוא סתם

מחבל ומחמץ ועיין בארוך L: [בג] (לו) אפילו באלף לא בטל כל זמן שמניחין טעמו
 (לח) ולכן מלא וחבלין מדברים (לט) דעבדי לטעמא
 היינו הם משתמא ונתין

טעם הרבה יותר ממ' מיהו
 דוקא אס' נפל לדבר שהלך ממנו בטעמו אבל אס' נפל
 לדבר ששוה לו בטעמו בטל בס' ולא גזרין בזה מינו
 אטו א"מ ועיין בארוך:

(לט) מדברים דעבדי לטעמא. דעת הט"ז ללא מיקרי
 עבדי לטעמא זולת דברים חריפים אבל שומן
 וכיוצא הגם שנתוסף לחקן המאכל מ"מ כל שיש ס' כיון
 שאין גוף טעם הדבר נרגש הגם שמטעים קצת המאכל
 וממתקו בטל ולעג"ד נראה דהכל לפי הענין אס' אין
 הדרך ליתנו להטעים בפחות ממ' אז הגם שחדד נתן
 פחות מ"מ כיון שאין הטעם זה טעם חשוב עוד בעלה
 דעתו ובטל שפיר אבל כל הדברים אשר דרכן ליתן
 להטעים בפחות אין לחלק. עוד כתב הט"ז דדברים
 דעבדי לטעמא לא שייך בנ"ח וגם זה אינו נראה וכ"
 באין גוף טעם הדבר נרגש זולת שמטעים המאכל
 קצת וממתקו אבל אס' גוף טעם הדבר. נרגש פשוט
 שלכ"ע אין שום חילוק כלל ועיין בארוך:
 אס'

ל"ט ביותר מיהו כ"ז. מן הסתם שיהא הטעם עלמנו נרגש אינו אלא כפלפלין וחבלין אבל שם במשנה אמרי
 המחמץ ומחבל דומיא למחמץ דאינו טעם גמור כמ"ש החוט' בחולין והרמב"ם שם מחמת פעולתו ניכרת.
 והגם דמה שסבר הפ"ח דכ"ע מודים בזה דאינו כלל מחמת טעם זולת מחמת פעולתו ניכרת לבד ומחמת
 על המ"כ דעשה מחלוקת בזה אין נראה דכמה ס"ל דהוא ג"כ מחמת נתינת טעם כמבואר בהמרדכי
 והבאתיו בס' פ"ו גבי מעמיד ואף מעמיד יש ס"ל דהוא מחמת ל"ט וכן גבי מחבל כתב הרמב"ם דהוא נמי
 מחמת פעולתו ניכרת ולא משמע כן מהפוסקים אלא דהוא מחמת ל"ט מיהו אינו טעם גמור אלא מה שע"
 נתקן הדבר חשוב לי' כמו ל"ט על כן בודאי כל דבר אשר ע"י נתקן המאכל בכלל מחבל הוא. אך בודאי
 אין כל הדברים שוין יש שמתקן המאכל במעט והוא כל החבלין אבל יש שאינו מתקין המאכל זולת אס' טתן
 הרבה ואולי גם שומן וביצים וכיוצא אין דרכם לחקן כל המאכל בדרך חקונו זולת אס' טתן פחות משיעור ס' עד
 שיהא טעמו נרגש היטב ואף אס' אחד נותן פעמים פחות מזה הוא אינו חש לחקנו יפה יכול להיות דאין חוששין
 לו ובעלה דעתו וכן משמע באמת לקמן סי' ק"ב גבי ביצה דלולא מה שהוא דשיל"מ אין חוששין הגם דעבד
 לטעמא וחזותא משום דבאמת אין הדרך לתת כ"כ מעט ביצים שיהא ס' נגדו לחקן ואס' אחד נתן כך בעלה
 דעתו אבל בדברים אשר דרכו באמת לחקן במעט ג"כ בודאי הכל הוא בכלל חבלין כולל"מ מיהו הרמ"א
 כאן נראה דלטעם גמור נחמין אס' לפעמים ל"ט ביותר ממ' אסור והוא מהמשנה דגריסין שם כמ"ש כל
 הפוסקים וזה בודאי מחמת טעם גמור אסור וכתב ע"ז ולכן מלא וחבלין היינו ששם באמת טעם עלמס
 נרגש הרבה כמו שידוע הוא במלח וכן כפלפל וכיוצא וזה שלא כלול מחמץ עממס מפני דהוא אינו ל"ט
 גמור כמ"ש:

[בג] אפילו באלף לא בטל - כתב הש"ך בשם אור"ה כלל כ"ה דאינו אלא מדרבנן. והנה אור"ה שם בדין ז' כתב
 כמ"ש הר"ח גיפא דאין העמדת גבינה אסור מדאורייתא אלא בס' והוא תימה דהעמדה ס"ל לר"ת דגם
 מדרבנן אין אסור וע"כ דשאני העמדה נשום דאינו ל"ט כלל כמו שכבר בארתי בס' פ"ז. ונראה דנגר
 אחר הגמ"ד פ' אין מעמדין שכתב וז"ל ועוד ה' נראה להר' טובי' מוינא כי אפילו לרברי שמואל יש להחירה
 דאפילו אח"ל דדבר המעמיד הוי כבית שאור שחמיו קשה אין שם אלא נתינת טעם ורש"י פסק דטעם כעיקר
 אינו. אלא מדרבנן ה' ספיקא דרבנן ואפילו לרברי הר"ת דס"ל טעם כעיקר דאורייתא למה לא יתירו דאיכא
 ספיקא טובא עכ"ל הנה ס"ל דהעמדה הוי כטעם ולא ידע דר"ת מתירו ואור"ה ס"ל דמתירו רק מדאורייתא
 וכ"ז אינו כלל וכן מדברי המרדכי אלו מבוחר דאי הוי ככ"ט ה' אסור מדאורייתא הגם שהוא למעלה ממ'.
 מיהו כיון דאינו כטעם ממש ואף שאור דאמרין שחמיו קשה מ"מ אין בהעיסה טעם השאור ממש זולת
 מה שמחמלת העיסה והרבה ס"ל דאינו נחשב מחמת זה אלא ליבש ביבש כמו שהבאתי בס' ל"ב בדינא
 חע"כ נמי אינו אלא מדרבנן וכן כה"ג במחבל אס' אין נרגש טעם החבלין עלמנו זולת שמתקין העיסה או
 הקדירה אינו אלא מדרבנן אבל לא מחמת דהוא למעלה ממ' אך אף אי נימא דאסור נמי מחמת ל"ט מ"מ
 כיון שאין גוף טעם נרגש אין זה טעם כעיקר וזה הוא המשנה דמחמץ ומחבל ומדמה דכלהו מדרבנן אבל
 היכי דגוף הטעם נרגש למעלה ממ' כתב הר"ן מבוחר דגם באלף אסור מדאורייתא והוא לשיטתו מלך"ה שיהא
 גס ממשו קיים ולדין דקימ"ל טעמא ולא ממשו דאורייתא ה"ה באין ממשו קיים. וכן משמעות כל הפוסקים
 דכתבו דטעמא ודאי לא בטל. ומ"ש רש"י בדף ל"ח ורע"ג דאי אחי למילף מנייה כו' אפ"ס רבנן אחמירו
 ואמרו

ולתבוא אלף ולאי דהכי פירושו כפ ישנה של בשר שניער בה זיומו כזית חלב ואחר כך זיומו תחבו בשל חלב או בשל בשר הכפ נעשית כגלה ומשערים כגולה וכך הוא דעת ב"י בזה שכתב ורבינו קתם דבריו כקצרה הראשונה. אך קשה ממה שכתב רבינו סוף סימן ק"י גבי הולאת הצבוב בכפ מן הקדרה לנאכר הכפ לאס חזר ותבוא הכפ בקדרה לא משערין כנגד כל הכפ אלף כנגד הצבוב ויש לומר דרבינו נמשך אחר מסקנת הרא"ש שכתב בסימן ק"י (קמ"ו): להעיקר רבינו אפרים ללא אמרינו חתיכה נעשית כגלה אלף כנגד בחלב ולפיכך גבי איסור צבוב השיג רבינו על המחמירים וקצירא ליה לאין משערין רק כנגד האוסר שבו לאפילו אויבו כלל אויבו נעשית כגלה בשאר איסורין כ"ש בכלי אלף בכפ הגלוב כנגד בחלב זיומו אמרינו הגלי נעשית כגלה וצריך לשער כגולה כדכתב הכא וקצירא ליה לאין לחלק בין חתיכה בשר לכלי דבבשר בחלב בתרומהו אמרינו חתיכה נעשית כגלה אלף לא בשאר איסורים והכי משמע מרבינו רבינו שכתב בסימן ק"י (קמ"ז): לנריך שני פעמים ששים גבי חתיכה כפ כנגד בחלב אלמא דבבולע

ו כחצי זית של איסור שנתערב בהיתר צריך ששים חצאי זיתים של היתר לבטלה. בפרק גזר הגשה (מ"ה) הוא פלגא דזיתא לתרעא דכפ דזיקולא דביטורא קבר מר בר רבי אשי לשעוריה בתלתין פלגי זיתא אמר ליה אבוה לא חמינא לך לא תולא בשעוריה דרבנן ועוד הא א"ר יוחנן האי שיעור אסור מן התורה. ופירש"י בתלתין פלגי זיתא. משום דלא היה כשיעור היה תולא דביטורא ולא צני ששים: לא תולא בשעוריה דרבנן. כלומר אפילו צמירי ללא מיתקא ומלוריותא לא תולא בשעוריה ועוד הא מלוריותא אסור דמאי שיעור אסור מן התורה:

ז ביצה שיש בה אפרוח או טיפת דם שנתערבה עם אחרות צריך ששים ואחד לבטלה וכו'. כגד נתנאל בסימן פ"ו:

ואם נתערבה ביבש זה יתבאר לקמן. בסימן ק"י (קמ"א):

ח כחל מתבטל בחמשים ותשעה ולמעלה כתבתיו בהלכות כחל. סימן ט':

כגלי נמי אמרינו נעשית כגלה כבשר ומלך ואם כן צריך לומר ללא הקול בסימן ק"י אלף באיסור צבוב. אכן מהרא"י ז"ל בהגהת ש"ך סימן ק"ה (ק"ה ט) ובתורומת הדשן סוף סימן קפ"ג הביא ראיה מרבינו רבינו בסימן ק"י גבי הולאת צבוב לכלי הבלוע כבשר בחלב לאין צריך לשער גבי כלי אלף כנגד האיסור הבלוע ולא כנגד כל הכפ ללא אמרינו נעשית כגלה ואחריו נמשך מהרמ"א ז"ל בת"ח כלל פ"ה דין א' וצריך לפרש לפי דעתם שמה שכתב רבינו כאן אלף כפ ישנה דבכפ ישנה של חלב ותחבו בשל בשר קאמר דמשום דלא ידעין כמה צלע צריך לשער כנגד כל הכפ ולא משום דהכלי נעשית כגלה ולא היה צריך לכתבו כאן שכבר כתבו בסימן אלף איורי שכתב דין כפ חדשה כתב גם כן דין כפ ישנה אלף מיהו קשה לפי זה אמרתי כתב רבינו כפ חדשה אפילו כפ ישנה של בשר כשיעור בה כזית חלב ותחבו בשל בשר נמי אין צריך לשער אלף כנגד כזית חלב שבלע ויש לומר דרבינו לא נקט כאן רק מיתלחא דפקיחא דבכפ חדשה כו"ע מודים ללא משערין רק כנגד האיסור ובכפ ישנה שניער צו כמה פעמים חלב כו"ע מודים דמשערין כנגד כולו אלף כפ ישנה שלא יעיר בה אלף כזית חלב מה לא יעיר רבינו כאן עד סימן ק"י לשם גילה דעתו לאין צריך לשער אלף כנגד האיסור ולא כנגד כל הכפ ודעת הר"ן שהקסים עם הרמב"ן בזה וכן כתב מהרמ"א בספר דרכי משה (אות ט):

ומיהו העיקר נלפ"ד כדפשיטת דמה שכתב רבינו אלף כפ ישנה וכו' דבכפ ישנה של בשר שניער זיומו כזית חלב וחזר ותחבו בשל בשר מיירי ודפשיטת ב"י ולא קשה לפי זה למה כתב רבינו דמשערין כגולה לפי שאין יודעים כמה צלע הוה ליה למימר דמשערין כגולה כיון דבלוע מתבשר בחלב ונעשית כגולה כדקודם שחזר ותחבו כבשר דלא פשיטא הוה דלא היינו יודעים כמה צלע כגון שניער בה תחלה כזית בשר וחזר ותחבו בשל בשר לא היה צריך לשער אלף ששים כנגד שני זיתים של בשר ומלבד שבלע תחלה ולא צריך ששים כנגד כל הכפ דהוא גוף החרס והעין והמתכת לאינו מתערף אל האיסור אלף כיון לאין וודעין כמה צלע לפיכך משערין כנגד כל הכפ או כנגד כל הקדרה והוא דבר פשוט: אבל מהרמ"א בתורת חטאת כלל פ"ה (מ"ו ט) הביא דעת המרדכי (מולין פ"ו סי' תשע"ט) דבידעין האיסור שפול על כלי עץ ומתכת לא משערין אלף לפי האיסור שפול עליו והואיל ודפשיטת האיסור משום על ידי הגעלה ולפיכך וכתב עליו משמע דכלי חרס משערין כגולה מיהו דאפשר ללא מיירי אלף בכלי חרס אלף לא בישן שכבר צלע ופי האי גוונא כתב בש"ע סימן ק"ה (סי' ה) ז"ל ויש שאינן מתלקין בין כפ חדש לישן רק בין כלי חרס לשאר כלים וכו' וכ"כ בתורת חטאת כלל כ' (מ"ו ט) דבין הולאת הצבוב הכי נהוג דעשר הטור ללא אמרינו גבי כלי נעשית כגלה ואין צריך לשער רק כנגד האיסור שבו מחמת דידעין כמה צלע וכן כתב הטור סימן ק"ה ע"כ. וכלה לומר דבכפ חדשה כתב כאן לאין צריך לשער אלף כנגד מה שבלע ולא כנגד כל הכפ וזל מן המתמיה דלאיך יעלה על הדעת שיטעף גוף העין והחרס והמתכת אל האיסור אם ידוע כמה צלע: ולענין הלכה ה"ה הביא ללא ידעין כמה צלע כגון בכפ ישנה של בשר שניער זיומו כזית חלב וזיומו חזר ותחבו בשל בשר והוא הדין בקדרה כפי האי גוונא או נמי בכפ ישנה של בשר שהולא צבוב וחזר ותחבו בקדרה צריך ששים כנגד כל הכפ וכנגד כל הקדרה לאין לחלק בין בשר בחלב לשאר איסורין למאי קיימתא לן כ"כ ר"י (מולין ט). מורה בשק"ט אלף דהפסק מרובה או לכבוד שבת או לענין שם להקל בכלי עץ ומתכת וכדכתב המרדכי ע"כ הר"א לענין מניח (י"א) סימן מ"ח) אלף בקדרה ובכפ חדשה אין להחמיר כלל אפילו בכלי חרס ואפילו כבשר בחלב ושלא בהפסק מנוחה ומתמיה מנוחתו כבוד לא נק בדבר זה:

דרכי משה

(ט) משמע דאין לחלק בין איסור לאיסור דהכל בטל בששים חוץ מאלו שהילק בהן רבינו ואף בשר בחלב שפול אחר כך לקדרה בטל בששים כתשובת רש"י (ספר האורה ח"ב סי' פ"ב, ותשובת רש"י סי' ט) שכתבו הגהת מרדכי (דף תשמ"ב ע"א) (מולין ט' תש"ט) ובמרדכי עצמו (דף תש"א ע"ד) (סי' תרצ"א) ודלא כמאן דאמר דאוסר במשהו לאחר שנעשה בשר בחלב וכן פסק בארוך כלל כ"ג (ד"ו א דין י"ב) דאין לחלק ומשערין בששים. גם משמע מכאן דאין לחלק בין ציר לשאר איסורין והכל בטל בששים דלא באר"ה שם (ד"ו א) דפסק דציר נבלה וטרפה שהוא מדאורייתא שנתערבה במינה דלא בטלה רק במתמיה

וכתב רבינו ואף בשר בחלב שפול אחר כך לקדרה בטל בששים כתשובת רש"י (ספר האורה ח"ב סי' פ"ב, ותשובת רש"י סי' ט) שכתבו הגהת מרדכי (דף תשמ"ב ע"א) (מולין ט' תש"ט) ובמרדכי עצמו (דף תש"א ע"ד) (סי' תרצ"א) ודלא כמאן דאמר דאוסר במשהו לאחר שנעשה בשר בחלב וכן פסק בארוך כלל כ"ג (ד"ו א דין י"ב) דאין לחלק ומשערין בששים. גם משמע מכאן דאין לחלק בין ציר לשאר איסורין והכל בטל בששים דלא באר"ה שם (ד"ו א) דפסק דציר נבלה וטרפה שהוא מדאורייתא שנתערבה במינה דלא בטלה רק במתמיה

פרישה

ולחבו זמירין ששים כגד כל הכפ והא דקתני כפ ישנה מיירי צבת ויחא דוקא וקראה ישנה היפך חדשה ואף על גב דלא חזירי בת יומא קמך על פשיטתו של דבר שאס לא היתה בת יומא הוי הבלוע כותן טעם לפגם אפילו היה צלוע כמה פעמים מתיאסור וק"ל והא דקתני כפ ישנה שניער בה כמה פעמים לאו דוקא כמה פעמים דלא אפילו לא יעיר בה אלף פעם אחת באיסור או בחלב הרבה לא ידעין כמה צלע וכן בתי"ה הארוך והקצר לא חזירי כמה פעמים אלף שניער בה בשר הרבה וגם מוכח בה שיהא בת יומא ז"ל ריש צית רביעי היתה הכפ ישנה שניער בה את הבשר הרבה וזיומו יעיר בה כזית חלב ופי מי שאומר שצו משערין בכל הכפ לפי שהיא צלועה מתבשר וחלב הוי כל הבלוע מתוכה איסור ולא נולע שיעור כל מה שבלעה וכל מה שפלטו ולפיכך משערין כגולה: (כ"ה) כחצי זית של איסור שנתערב בהיתר כו'. זה לשון הגמרא בפרק גזר הגשה הוא פלגא דזיתא לתרעא דכפ דזיקולא דביטורא קבר מר בר רבי אשי לשעוריה בתלתין פלגי זיתא אמר ליה אבוה לא חמינא לך לא תולא בשעוריה דרבנן ועוד הא א"ר יוחנן האי שיעור אסור מן התורה ע"כ. ורבינו שכתב חצי זית לא תולא דמייירי באיסור לאורייתא והאי שיעור דלאס כן יחא קשה על רבינו דעדיפא מינה הוה ליה

לאשמועינן אפילו באיסורא דרבנן אלף רבינו מיירי באיסורא דרבנן וחאי שיעור ואשמועינן לאפילו בחאי שיעור באיסור דרבנן צריך ששים ונקט כהני תרי לישני תרנווייהו אליבא דהלכתא הא דלמחר ליה אבוה לא חמינא לך כ"י ועוד כ"י פסק רבינו בתרנווייהו: (כ"ו) ביצה שיש בה אפרוח או טיפת דם כו'. הא ללא נקט צלע עוף עמא לפי שאינה חוקרת אלף קלופה אלף הכי אוקינן אף בקליפתו אלף אין להקשות למה לא נקט צלע כגלה וטרפה דכלאו האי שיעורא אובא למימר דשאינו צלע כגלה וטרפה שאין ניכרים בין צלע היסור ואפילו בחלף לא בטיל משום דבר שנתמין מה שאין כן בצלע עוף עמא שהיא ניכרת כמ"ש לעיל סימן פ"ו דלפי עוף עטור ראשון אמר כל ואמר חל ויש בה דם או אפרוח נמי ניכרת: (כ"ז) לפי שיש ביצים גדולות כו'. עיין מה שכתבתי בסימן פ"ו (אות י'): (כ"ח) ואם נתערב יבש ביבש. פירושו ואינה ניכרת צניחין וסייעו צלע כגלה וטרפה וכ"ל: (כ"ט) וחרץ מטבל וערלה כו' שאין לנו עתה עסק בהן. עיין לקמן סי' ר"ד שכתב שזוהי עגלה בחוץ לארץ הלכה למשה מסיני ומה שכתב רבינו שאין לנו עתה עסק בהן למה לומר בתקום הזה כיון תעבידת שאין עמנו משום איסור אלף משום דל קדושה כמו שכתבתי בסימן (אות ז) וכן כתב בתורת הבית (ק"ה ח' ו'): בהיחא שאין

הגהות והערות

[ג] בדפ"ר וכו' איתא "או שטרפה בקערה" צריך ששים: [ד] בדפ"ר וכו' איתא בהלכות ביצים [סימן פ] כתבתי חילוק שבין ביצה טמאה וטרפה וכן ביצה שיש בה אפרוח או דם.

ביאור הגר"א

לכישולי נכרים וגבינה של נכרים אבל בת"ח חולק עליו ע"ש ק"ח א' (ע"כ): [לא] כוונתו ר"ל לאפוקי טבל כמ"ש בע"ז שם וכן תרומה וכוונתו דממא ועדלה וכוונתו במאתים וכ"ז במינו אבל שלא במינו הכל בס' כמ"ש בפ"ב דערלה גריסין כו' וכן טבל הוא

באר היטב

(ג) איסור. כתב הש"ך דמשמע מדברי הרב דס"ל דאף בשאר איסורים חני' בכלי ישן מיהו היינו דוקא במקום שאין הפסד אבל בהפסד שרי בשאר איסורים בכלי ישן וכ"כ בת"ח ואף אם היא כף ישנה רק דידיעין כמה בלע א"צ לשער אלא כנגד הבשר וההלב כגון אם ניער בה כוית של בשר ואח"כ ביומו כוית חלב אין צריך אלא ס' נגד ב' זיתים עכ"ל: (יד) הכוית. דסבירא ליה דלגבי דבר הבלוע לא אמרי' חני': (טו) חרס. כתב הש"ך דמהרש"ל ובי"ח חולקים על הר"ב בזה וכתבו דבכלי חרס ודאי אינו עולה על הדעת שגוף החרס יעשה נבלה וט"ז כתב דיש להחמיר בכ"ח אפילו חדש לשער נגד כולו ולי"ד למ"ש רמ"א בס"י צ"ב ס"ה גבי סיפת חלב

דשיל"מ וכמ"ש בירושלמי פ"ו דנדרים וכל שיש לו כו' חרץ חמץ בפסח: [לב] ובלבד כו'. כמ"ש בפ"ב דערלה ותולין צ"ט א' גריסין כו' אם יש בני"ט בין שיש כו' ושם ב' א"ל אדכרתו כו' שהרי כו': [לג] והוא אסור כו' עתוס' שם ק"ח ב' ד"ה אמאי כו' ומכאן כו':

דלא אמרינן חני' אם הוא כלי חדש הנתם שאני דעדין כולו היתר לא שייך ביה חני' משא"כ אם הוא בלוע מאיסור מיהו כ' הש"ך דבהפסד מרובה וכה"ג יש להקל כהפוסקים דבשל עץ ומתכת לא אמרינן נ"ג אבל בלא הפסד יש להחמיר בשאר כלים ישנים ב"י לומר דנ"ג אפילו בשל עץ ושל מתכת: (טז) איסור. פ"י הס"ז אפילו איסור דרבנן והכי אמרינן בש"ס פ' גיד הנשה לא תולול בשיעורא דרבנן: (יז) פליטתה. כתב הש"ך לאפוקי לבטל היא עצמה אם אינו מכירה דאו חשיבה בריה כשיש בה אפרוח כדלקמן ר"ס ק' וע"ל סי' פ"ו מדינים אלו: (יח) הנהניו. פ"י בין של תורה בין של דבריהם:

משפחות זהב

(ט) כחצי זית. ע"ז. והיון אמת אפילו אוקור דרבנן והכי שיעור כריך ששים לבד חלת חרץ לאחרי יש ליעות טו, ומ"מ הלכותיה מפקד ג"ה דף ל"ה לא מונח מנייה אלא אוקור תורה ושיעור דרבנן למה דהוה סלקא לעתך דחצי שיעור מדרבנן. ובצ"ל הגולה (אות טו) כתב דהלכה כרבי יוחנן דחצי שיעור אסור מן התורה וכן הוא צ"ל בש"ס חצי שיעור אסור מה"ס הלכך ח"ש כריך ששים וכ"כ הש"ך אות כ"ג, והא ודאי קשה דהא אפילו אוקור דרבנן ומיהו וחצי שיעור אפ"ה כריך ששים כי לא חילקו חז"ל והשוו מידותיהם בלח ששים ובש"ך אות כ"ג יבאר דזה ע"ז: (י) צריך ס"א. עכ"פ פ"ו (ס"ה וש"ך ס"ה טו) שם נתבאר הטעם לזה וכן נתבאר וכן ערופה ק"ח אבל ערופה ובתבשיל די בששים יעוון שס: (יא) והוא אסור. ע"ז, ודבריו לריבין כו'. מ"ש שזמן למחלל חלב אין אוקור מלך עצמו מה צ"כ בשלמא מלח הצלוע מרס כיון דכ"ג בשאר אוקורין דרבנן נתנו על התלח כאלו הוא דם משא"כ צ"ח כיון שהשומן כנגד חלב אף ציורת מששים דעממא לא ציור. שוב לאיתי במ"י כלל פ"ה אות ס"ג הרגש בזה ועי' א"ה כלל כ"ה דין ה' וחי וכלל מ"ו דין ד' ועכ"פ פ"ו (סעף יא). ולריך לומר קנרת הע"ז הוא לטעם מדרבנן לא בטול כמ"ש הש"ך אות כ"ט מדרבנן כו' ולכן בשר בחלב שכל אחד האתר לא נזרו: ועוד י"ל כיון דחזונו להתורה דווקא דרך גישול אקרה תורה טעם גמור בעינו, ומיהו שומן שצנע טעם מחלב בפחות מששים ווליו גוף האוקור הוא הוה

כמו שזמן אוקור ולאויו הוא שלא לנטל צאלף לטעמא עבדו. והב"ח הע"ז לאויה מלוח"ח דוקא לבניה עבדו לטעמיה ואף דסם תרתו צנען חזומתו וטעמיה היינו לטעמא למוד אין לוקח סם ללא זכרו דזכר שיש לו מתוין על הטעם ומשום חזומתו וטעמיה הוה כממשו עכ"פ תקי"ג בל"ח (יש לעיין בזה) מה שאין כן כאן טעם למוד לוקח. ומ"ש הע"ז ודע"פ שכתב רת"ח כו' לריך ב"אור. ויש לפקח דהכי קאמר דכל זמן שמרגישין טעמו, היינו מקמתה אין זו טעם אף צמיו דעבדו לטעמא אס כן מותר לטעום התבשיל ואס עושה אחר כך הטעם אסור הוה, ואס כן בשומן אוקור כמו כן הוא אס יש ששים טעם הישראל ואס יש טעם אין הכי נמי לוקח ביותר מששים, ובינה צ"ע כיון דחזומתו הוא חושבן מקמתה שמה יש טעם ואסור לטעום דהוה כממשו של אוקור (עכ"פ תקי"ג וטו) דנענין ממשו דווקא ואלו קימו ק"ב (ס"ד בגי'ה) וכל זה דוקא. ולסוף העלה דלא מיקרי דעבדו לטעמיה כי אס דכך מריף אה שומן לא מיקרי טעם כו'. ולפ"י י"ל כמ"ש הש"ך אות כ"ה דכלל הדברים נקמתה צמשים און זו טעם ואס מרגישין טעמו אוקור אף ביותר מששים ולכן מלח ותבשיל מקמתה אסור ביותר מששים וצורה גדולה אף מלח שרי וכן הלכתא. וזית לחם יהודה אות כ"ב צמם מיקרי הנכסונו לוקח בשומן אוקור והוא התור יע"ס: ודע דיש לעיין בשומן וצמם עיין חוליו ל"ד ד' תוקי ד"ה כל, דממשו פלפלים צאלף לא בטל וצ"ל עכ"פ ביותר מששים בטל ואס כן אכמתו לא נדע מה

שפתי דעת

איסור לא אמרינן גוף הכלי נ"ג משמע הא ישן בלוע הרבה היתר וניער זית איסור נ"ג הבלוע. והוה כאין הפסד אבל בהפסד קצת כתב בת"ח דשרי בשאר איסורין דהרבה סוכרים אין חני' בשאר איסורין וצירוף סבת הרמ"ן דבלוע כו'. ובבשר בחלב כהאי גוונא במתכת בעינן הפסד מרובה דווקא כמו שיתבאר אות כ"א: (ט) שגם בוו כו'. דס"ל בלוע לא נ"ג בבשר בחלב וכ"ש בשאר איסורים לדידן דמשום לאת דבשר בחלב כו': (כ) כמו שנתבאר. הש"ך הראה לסימן צ"ב סעף ה' וכבר התבאר שם וכאן דשיפת חלב נגד הריקן יש לו כל דין דכאן לחלק בין מתכות וחרס (כו) ובין בשר בחלב לשאר איסורים: (כא) ויש שאין. עש"ך. פסק דגוף החרס אין עולה על הדעת דנ"ג (עמ"ש בצ"ט) (שפ"ד ס"ק ג), ובמתכות ישן בהפסד מרובה יש לסמן אף בשר בחלב דבלוע לא נ"ג. ובשאר איסורין בהפסד קצת הדין כן דלא נ"ג. ובכ"ח ישן אף בהפסד מרובה נ"ג בב"ח, אבל שאר איסורין יראה דעתו דכלי חרס ישן נמי להקל. ועיין מנחת יעקב כלל נ"א אות ח"י לא משמע כן אבל מסתימת הש"ך אות ח"י משמע כן וצ"ע: (כב) דבכלי חרס. דהיינו כשבלוע איסור כו', ש"ך. והיינו לסברת הר"ב דגוף החרס נ"ג, אבל הש"ך גילה דעתו באות כ"א דגוף החרס לא נ"ג אפילו באיסור ואפילו בשר בחלב כהאי גוונא על דרך משל קדירה שבלעה זית בשר וזית חלב: (כג) כחצי זית. דחצי שיעור אסור אלא שאין לוקין עליו, ש"ך. וכלשון הזה הוא בלבוש ס"י ויותר גמגמם שכתב הלכך דחצי שיעור אסור מן התורה צריך ס' והא אף באיסור דרבנן וחצי שיעור נמי בעינן ס' וכן הלכה. ובכנסת הגדולה בהגהות הטור אות ל"א רצה לעשות פלוגתא בין הש"ך וש"ך, והביח לחם יהודה את ח"י העתיק דבריו. ואינו,

גם לא העתיקו בשלימות, דווקא במינו אבל שלא במינו בעינן ס'. ומיהו ודאי דש"ך קושטא קאמר ואפילו איסור דרבנן וחצי שיעור בעינן ס' ואף במינו בלח. והא ליכא למימר דנתן טעם ליבש באינו מינו חצי שיעור דאסור מן התורה דבעינן ס' דאילו מדרבנן לא בעינן ס' כמ"ש הש"ך בסימן ק"ט אות ט'. זה טעות דהא איפשר למיתי לידו איסור תורה אם יבשלם יתן טעם והיתר נהפך לאיסור והוה שיעור שלם ונהי דאין לוקין על התערוכות דמה צמינו מגיעולי גוים אין לוקין אבל שיעור שלם יש, עיין מנחת כהן ספר התערוכות (ח"א פ"ה ופ"ו) אלא קושטא קאמר: (כד) לבטל. עש"ך. וט"ס ק"ה וצ"ל ק' אות ב' לענין ביצה שיש בה דם לא הוה בריה וע"ש: (כה) כחל. עס"י צ' (סעף א), ודווקא כחל אבל שאר איסורין דרבנן בעינן ס' לבד האיסור יע"ש: עיין לבוש ס"א כתב כדי אכילת פרס הוה ד' ביצים שלוקה ונפקא מינה לעדות עיין סימן ט"ז (שפ"ד יז) ובחושן משפט ס' ל"ד. ובאורח חיים הלכות יום הכפורים תרי"ב באל"י וזוטא אות א' כתב ד"ה וי"א הלכה כדעה ב', עס"י תע"ה שם (לבוש ס"ו), תרי"ח (לבוש ס"ו), וסימן ק"מ שם (כאלי וזוטא אות ג). ובכללים א"ה (כלל ב) אבאר שאין זה ברור כי י"א וי"א איכא דעות דבדאורייתא לחומרא ובדרבנן להקל, וא"כ לענין פסולי עדות סניפיא הוה: (כו) כל האיסורים. עש"ך. וכן הלכה דאף איסורין דרבנן ומינו וחצי שיעור בלח אפ"ה בעינן ס': (כז) מלביד חמץ. עש"ך. וכל הדברים ששיעורן יותר מסי' הם במינם דוקא ולא שלא במינו מלביד חמץ ודברים החשובים ועיין מ"ש בפתיחה (ח"א פ"ב): (כח) אבל. עש"ך. ועיין א"ה סימן שרי"ח ב"ט"ז אות ט"ז לטעמא אי יש זה זה גורם שרי ועס"י פ"ו (סעף יא) ומ"ש הט"ו בא"ח צ"ע בדבריו (ט) יע"ש:

גליון מהרש"א מה ל"א נ"ג. אף בבשר בחלב אבל בכלי חרס נ"ג ובשאר איסורים אף בכלי חרס שרי בהפסד פרמ"ג ממשמעות הש"ך ס"ק י"ח ויראה דא"כ בשאר איסורים אף בכ"ח א"צ כ"א הפסד מעט דהא בסי"ק י"ח ל"צ הפסד מרובה. ובט"ז סוף ס"ק ח' מותר גם בלא הפסד אף בכלי חרס כשאר איסורים: מו נמי אסור מן התורה. מיהו גם בדברבן וחצי שיעור צריך ס' ט"ז: מו דשיעור דערלה במינו במינו במאתים, וכן הלח חרץ לארץ במינו במאה ואחו לקמן סימן שכ"ג ס"א:

הגהות והערות [ג] בדפדפי' ישומן שרי: [ד] עיין במתנית השקל פירוש: [ה] לפנינו בשר' מתוק: [ו] לשון הטור לפנינו. חרץ מחמץ בפסח כאשר ביארתי בא"ח וי"ג כאשר יתבאר, וחרץ מטבל ועדלה ותרומה שאין לנו עתה עסק בהן:

אמרי ב"ח (טו) בשלמא שומן בשר לתוך מאכל חלב כו' כיון שאין האיסור מצד עצמו. עיין בפרי"ג שהקשה דהא בשר בחלב הוה כמו איסור מחמת עצמו. וכמו שכתב הט"ו בעצמו לקמן סימן (ק"ח סק"ג) [ק"א סק"ג]. ועיין ביר יוסף מה שתייר על זה: יז ככל מקום כאן ודאי טעם לתוך אסור. דבזנו למי דבדבר שיש לו מתירין לא גורין על הטעם לחוד ורק בטעם וחזוהו הוי כממשו אבל כאן טעם לתוך אסור (פר"מ א).

ומה שכתב הט"ו ואף על פי שכתב הרמ"א כאן כל זמן שמרגישין כו'. רצונו לומר בשלמא אי הוי אמרינן דדבר דעבד לטעמא לא בטל לעולם אף אם אין מרגישין טעמו שפיר קשה משומן דאף הוא עבד לטעמא ואמאי בטל אבל באמת הא הרמ"א קאמר כל זמן שמרגישין הטעם אבל כשלא מרגישין הטעם אף דעבד לטעמא בטל שפיר ואם כן שוב לא קשה משומן דבאמת גם שם אם מרגישין הטעם לא בטל על זה הקשה הט"ו היאך נבא לידו הרגשה כיון שאפשר שנתן טעם כיון דהוא עבד לטעמא וק"ל:

ציונים והגהות על פמ"ג (ז) ע"י כ"ו ק"ל: (ז) ע"ש בשפ"י, ובשער התענובות ח"ג ל"ח פ"ה: (ח) ע"י ק"ל כשפ"ד לק"ס: (ט) ע"י שער התענובות ח"ג פ"ה ל"ה ועיין, ובתפ"ז סוף ק"מ פ"ז:

באר הגולה
 יו עור ממנה ש פיב
 עולה, ומימאל לר יומני
 לון העיול והכותר וכו',
 זכמים דף ע"ח:
 יע הא"ש תמונה מהא
 לעיל:

דגול מרבבה

ב כל אחד מצטרף עם
 ה"ש של היתר וכו'. וזן
 זה אף שפקודי הא"ש
 והכור והש"ע האלו בלי
 חולק וכל האחרונים שנקו
 * כלע"ז אינו כנון ועיין
 בתשובת הרא"ש כלל ד' זון
 ב' שחטף שני נלוות האחד
 מותרת החטום כל
 האוקוסין חטולין זה את
 זה והלכות השניה
 מורשלתו על משה ב' פיב
 עולה שנייה לענין
 ההנב"ס להוסיף ועיין פי
 י"ח מהפ"ת הל' ד' ועי
 פירוש האש"ה בתוספת
 עולה גם וכן מוכח פי
 ע"ז מהפ"ת סוף הל' י"ט
 דרוקא היכה שכבר נתמטל
 האוקוס הראשון ונעשה
 הימר מצטרף אחר כך לנטל
 אוקוס שני והכ"ל לא
 השנו לא בפה"ת ולא
 בח"א ואין החילוק הכ"י
 להרא"ש והחלק בזה דבר
 המלו בתמינת טעם לעולה
 כולל ג"כ קשה
 והנב"ס בפה"ת מלא דבר
 נפי י"ח מהפ"ת שאלון
 אוקוסין חטולין ז"ל
 והרי בתוספת דף ע"ט ע"א
 הוזהר ראה שאוקוסין אינו
 חטולין ז"ל ומה שחלוק
 אין חטולין ז"ל כהלל
 שהיה כורכן וזם היונו
 בטול טעם מזה ומכור
 ופקח ועדיין הדבר כ"כ
 תלמוד כי אולי כיון שאין
 טעם חלב נרגש בהיתר ולא
 טעם דם אין שני טעמי
 אוקוס שאינם שוים
 והנב"ס לכתובת טעם
 שכבר נתבטל האוקוס
 האלאון ונעשה הימר הינו
 עולה תעלה את העולה
 אבל לענין עולה ולאכיל
 אפילו נפל שניה בנת
 אחת ויש בהיתר לבד לנטל
 כל אחד בפני עצמו שניהם
 בטולם אבל אם אין בהיתר
 לבדו לנטל אחד מהם כי
 הם צירוף אוקוס חנינו
 נכ"ל להנב"ס שיעלו זה
 אחר זה ויחיה בהיתר לבדו
 ע"פ לנטל הראשון:

הנהגת אמרי ברור

לעני"ד אינו נכון. כ"כ
 ועיין בה"ש שפירש בשם
 קמר בני שמואל להב"ש
 ההנב"ס מודה לנגד טעם
 על כל זית אוקוס ואוקוסים
 נפרדים שג"ל לתבטל יג
 ששים ואין נרגש כלל לא
 טעם מזה ולא מחיבור
 השניה וכן כתב בעלתי
 וגולה מזה כתב לה"ה
 קימן כ"כ שאפילו ב'
 האוקוסים מאלו אי
 שנתערבים באפילו תכל
 מקום הטעמים לא שייך
 לירוף שהרי אין כאן טעמה
 האוקוס לכל אחת מתבטל
 בנפרד ובעתם אוקוס

כ אפי' באלף לא בטיל כו'.
 והיינו מדרבנן וכתב עוד
 שם כסוף הכלל (זון מ) לחס
 אינו ידוע אם מרגשים טעמו
 או לא מתיר בכה"ל גזול
 חל"ז גם עתה להאכילו נ' לגוי
 מקל"ת ע"כ: (ל) ולכן
 מלה ותבלין כו'. עיין בת"ח
 כלל פ"ה (ר"ד) (ג"כ) שפקד
 להפילו נפל מלה ותבלין
 לגבר ששה בשמו אפ"ה
 כיון דחלוק בטעמו לא בטיל
 אבל אם נפל לגבר ששה
 בטעמו (ו) בטל בששים (ו)
 ע"ש: (לא) דעבידו. לטעמא
 אם אסורים מחמת עצמן.
 אפילו אינם אוקוסים אלא
 מדרבנן אינם בטולים כן
 הוכיח הכ"י לקמן ניש קימן
 ק"י מהש"ס (מחלו ג) וכן
 משמע ממשנת הרשב"א (ח"ג)
 פי (לה) שהביא ב"י ק"ס קל"ד
 ומדברי האו"ה (כלל כ"ב
 זון טו) והרב לקמן פי ק"י
 ק"ד שכתבו כן

וכן משמע מדברי הפוסקים
 בזמה וכו"ת: (לב) אם
 אסורים מחמת עצמם כו'.
 כגון תבלין אחד של דם
 ואחד של חלב (לג) (ו) מה
 ב כל אחד (י"א) (כ) מצטרף
 עם החמשים ותשעה של
 היתר לבטל חבירו (י"ג) (ד)
 וזן י"ט וכן עשרים ותשעה
 של היתר ונפל לתוכו כזית
 של דם (י"ד) (ה) ונתערבו
 (כ"א) (נ"א) בשוגג מותר.

וכן משמע מדברי הפוסקים
 בזמה וכו"ת: (לב) אם
 אסורים מחמת עצמם כו'.
 כגון תבלין אחד של דם
 ואחד של חלב (לג) (ו) מה
 ב כל אחד (י"א) (כ) מצטרף
 עם החמשים ותשעה של
 היתר לבטל חבירו (י"ג) (ד)
 וזן י"ט וכן עשרים ותשעה
 של היתר ונפל לתוכו כזית
 של דם (י"ד) (ה) ונתערבו
 (כ"א) (נ"א) בשוגג מותר.
 וכן משמע מדברי הפוסקים
 בזמה וכו"ת: (לב) אם
 אסורים מחמת עצמם כו'.
 כגון תבלין אחד של דם
 ואחד של חלב (לג) (ו) מה
 ב כל אחד (י"א) (כ) מצטרף
 עם החמשים ותשעה של
 היתר לבטל חבירו (י"ג) (ד)
 וזן י"ט וכן עשרים ותשעה
 של היתר ונפל לתוכו כזית
 של דם (י"ד) (ה) ונתערבו
 (כ"א) (נ"א) בשוגג מותר.

ב אפילו באלף לא בטיל כל זמן
 שמרגישין טעמו (ל) ולכן
 מלה ותבלין מדברים לא) דעבידו
 לטעמא (לב) [לה] אם אוקוסים
 (טו) מחמת (י"ט) עתמו
 (י"ב) [לז] אינו בטולים
 בששים (נ"א) כן (י"ג) וע"ל
 סוף קימן ק"ה:

ב אפילו באלף לא בטיל כל זמן
 שמרגישין טעמו (ל) ולכן
 מלה ותבלין מדברים לא) דעבידו
 לטעמא (לב) [לה] אם אוקוסים
 (טו) מחמת (י"ט) עתמו
 (י"ב) [לז] אינו בטולים
 בששים (נ"א) כן (י"ג) וע"ל
 סוף קימן ק"ה:
ט קדירה שיש בה חמשים
 ותשעה זיתים היתר ז' ונפלו
 בה שני זיתים אחד של דם
 ואחד של חלב (לג) (ו) מה
 ב כל אחד (י"א) (כ) מצטרף
 עם החמשים ותשעה של
 היתר לבטל חבירו (י"ג) (ד)
 וזן י"ט וכן עשרים ותשעה
 של היתר ונפל לתוכו כזית
 של דם (י"ד) (ה) ונתערבו
 (כ"א) (נ"א) בשוגג מותר.

וכן משמע מדברי הפוסקים
 בזמה וכו"ת: (לב) אם
 אסורים מחמת עצמם כו'.
 כגון תבלין אחד של דם
 ואחד של חלב (לג) (ו) מה
 ב כל אחד (י"א) (כ) מצטרף
 עם החמשים ותשעה של
 היתר לבטל חבירו (י"ג) (ד)
 וזן י"ט וכן עשרים ותשעה
 של היתר ונפל לתוכו כזית
 של דם (י"ד) (ה) ונתערבו
 (כ"א) (נ"א) בשוגג מותר.
 וכן משמע מדברי הפוסקים
 בזמה וכו"ת: (לב) אם
 אסורים מחמת עצמם כו'.
 כגון תבלין אחד של דם
 ואחד של חלב (לג) (ו) מה
 ב כל אחד (י"א) (כ) מצטרף
 עם החמשים ותשעה של
 היתר לבטל חבירו (י"ג) (ד)
 וזן י"ט וכן עשרים ותשעה
 של היתר ונפל לתוכו כזית
 של דם (י"ד) (ה) ונתערבו
 (כ"א) (נ"א) בשוגג מותר.

יב) אינם בטלים בששים.
 כתב ב"י בקימן ק"י (קמ"ה) אפילו
 מט אוקוס לרבנן אמריין כן:
 (י"ג) וכן קדירה שיש בה כ"ט
 זיתים כו'. בטור כתוב בה
 שלשים זיתים ויגדלם ללא
 עיקר וכן הוא בתשובת
 הרא"ש (כלל כ' קימן ט): (י"ד)
 ונתערבו בשוגג מותר.
 זהו למאן לית ליה חתיכה
 עמה כ"כ בשאר אוקוסים
 ו' אבל לדין קי"ל בקימן כ"כ
 (ס"ד גהגה) דכלל האוקוסים
 אמריין חתיכה עמה
 נעשה נעשה נעשה גם זה
 התעוררות אוקוס לכבר
 נעשה נעלה קודם התעוררות:

יב) אינם בטלים בששים.
 כתב ב"י בקימן ק"י (קמ"ה) אפילו
 מט אוקוס לרבנן אמריין כן:
 (י"ג) וכן קדירה שיש בה כ"ט
 זיתים כו'. בטור כתוב בה
 שלשים זיתים ויגדלם ללא
 עיקר וכן הוא בתשובת
 הרא"ש (כלל כ' קימן ט): (י"ד)
 ונתערבו בשוגג מותר.
 זהו למאן לית ליה חתיכה
 עמה כ"כ בשאר אוקוסים
 ו' אבל לדין קי"ל בקימן כ"כ
 (ס"ד גהגה) דכלל האוקוסים
 אמריין חתיכה עמה נעשה
 נעשה נעשה גם זה התעוררות
 אוקוס לכבר נעשה נעלה
 קודם התעוררות:

יב) אינם בטלים בששים.
 כתב ב"י בקימן ק"י (קמ"ה) אפילו
 מט אוקוס לרבנן אמריין כן:
 (י"ג) וכן קדירה שיש בה כ"ט
 זיתים כו'. בטור כתוב בה
 שלשים זיתים ויגדלם ללא
 עיקר וכן הוא בתשובת
 הרא"ש (כלל כ' קימן ט): (י"ד)
 ונתערבו בשוגג מותר.
 זהו למאן לית ליה חתיכה
 עמה כ"כ בשאר אוקוסים
 ו' אבל לדין קי"ל בקימן כ"כ
 (ס"ד גהגה) דכלל האוקוסים
 אמריין חתיכה עמה נעשה
 נעשה נעשה גם זה התעוררות
 אוקוס לכבר נעשה נעלה
 קודם התעוררות:

באר היטב

שומן של איסור שנפל למאכל
 אמאי יהיה בטל בסי' הא לטעמא
 עביד וחירין בשם א"ה דלא מקרי
 טעם בזה אלא דבר חריף ולא
 שומן דאף שגם הוא מטעים
 המאכל וממתיקו מ"מ אין נרגש
 כ"כ כמו דבר חריף משום
 הכי כתב כאן רמ"א בגון מלח
 ותבלין ועיין בא"ח סי' תקי"ג
 דשם לא מנהי ס' א"ע דאינו
 דבר חריף צ"ל דשאני החם
 שיש שם טעמא וחוחאת גבי
 ביצה שלבנו בו מאכל משאי"כ
 כאן וכחב עוד דשומן בשר שנפל
 לתוך מאכל חלב בטל בסי' כיון
 שאין האיסור מצד עצמו רק מצד
 התערבותו: (כ) מצטרף. שטעם
 דם וחלב אינו שוה הרי נתבטל
 טעם החלב בסי' וטעם הדם בסי'
 דמה לי

נקודות הכסף

זן אבל לדין. וכש"ך ק"ק ל"ד כתבתי
 כמי לדין ע"ש:

ביאור הגר"א

פליג עליו משום דסוגיא דשם
 ק"ח ב' כותיה כמש"ש וכמ"ש
 בתוס' שם וע' במדריכי שם
 בשם מהר"ם שפי' ג"כ כרי יוסי
 ע"ש ומ"ש בגמ' לא כל השיעורין
 כר שהרי כר משום דבזה לא
 פליג ר' יוסי אם היה המלח
 ומים אסורים מחמת עצמם
 (ע"כ): [לז] (ליקוט) אינו
 בטלין בששים. תוס' דע"ז שם
 ד"ה בתבלין כר והג"א שם ד"ה
 תבלין כר (ע"כ): [לז] וכן כ"כ
 שכו'. לשיטתו דבשאר אסורים
 לא אמריין חתיכה עמה כ"כ
 ע"ל סי' צ"ט ס"ה:

חידושי רע"ק

האימר והאוקוס אחר הוא
 לא"ת עוד כתב שם דלף בלון
 טעמן שוים מ"מ בעי דוקא ב'
 אוקוסים אבל אוקוס אי חלוקים
 הטעם אין חטולין ז"ל וה"ל
 להרב ז"ל וע' בשפתי דעת
 (פי' ק"ד ק"ל): ט) קשה דלא
 הר"ל להרב ז"ל. שמעתי שגם
 שאלתי הרב הגאון מו"ה משה
 צודלר ז"ל ל"ל ד"ל דמייני
 דקלורה אי חקורה מלה וקלורה
 אי יתויה מלה לכל אי מותר
 מטעם כוון טעם לפגם
 כללמן (פי' ק"ג) ולא אמריין
 נעשה נעשה (פי' ק"ג) ולא
 אמריין חתיכה עמה ולפי'
 מ"ש לקמן (פי' ק"ג) ק"י
 ע"ל על הגאון בכה"ג שני
 לנטל ולעורר לכתולה וז"ל
 מנקט כאן כתערו ב' שוגג
 מוכח ללא איניי בה"ג:

באר היטב

שומן של איסור שנפל למאכל
 אמאי יהיה בטל בסי' הא לטעמא
 עביד וחירין בשם א"ה דלא מקרי
 טעם בזה אלא דבר חריף ולא
 שומן דאף שגם הוא מטעים
 המאכל וממתיקו מ"מ אין נרגש
 כ"כ כמו דבר חריף משום
 הכי כתב כאן רמ"א בגון מלח
 ותבלין ועיין בא"ח סי' תקי"ג
 דשם לא מנהי ס' א"ע דאינו
 דבר חריף צ"ל דשאני החם
 שיש שם טעמא וחוחאת גבי
 ביצה שלבנו בו מאכל משאי"כ
 כאן וכחב עוד דשומן בשר שנפל
 לתוך מאכל חלב בטל בסי' כיון
 שאין האיסור מצד עצמו רק מצד
 התערבותו: (כ) מצטרף. שטעם
 דם וחלב אינו שוה הרי נתבטל
 טעם החלב בסי' וטעם הדם בסי'
 דמה לי

